פרשת משפטים
תשפ"ו
- גליון 82 -

מעובד מתוך שעורי הרב יצחק שפירא
ראש ישיבת עוד יוסף חי

מעמקים

5
לימוד חושן משפט - מה זה נוגע אלי?

8
כיצד התבוננות יכולה לגרום לי לאהוב את ה'?

17
כיצד אפשר להסתכל על היצרים שלנו בצורה טהורה?

לשאלות, הערות, ולקבלת העלון
shiurimshapira@gmail.com

או בטלפון - יוסף חיים
053.724.6111

אנו מזכירים שקיים פורום דיונים
בנושאי השיעורים, להצטרפות
לפורום יש לשלוח בקשה למייל
המופיע למעלה

קו עדכונים על זמני ומיקומי
השיעורים 02.313.0687
לשמיעת השיעורים בקול הלשון
073.371.8149

תוכן עניינים

מעמיקים בפרשה

פרשת משפטים – הקשר בין מתן תורה ללימוד חושן משפט 5

מעמיקים בחסידות

מהיכן משיגים אהבת ה' 8

מעמיקים בנפש

יחס נכון ליצר 17

מעמיקים בצדיקים

להיות תמיד בעל תשובה 36

שו"ת ממעמקים

חיות בעבודת ה' 40

השיעור השבועי

לקבלת עדכונים על השיעורים התקשר ליוסף חיים 053-7246111

השיעור השבועי של הרב יצחק שפירא יום א | 21:30 | רח' הרב צבי יהודה 18 | דירה 4 | ירושלים

אנו כיהודים, מאמינים שה' מהוה את העולם מאין ליש כל רגע מחדש. כאשר ה' מהווה את העולם מאין ליש, בעומק של המציאות הוא נמצא ונוכח כל הזמן. במעמקים של הנפש ושל הבריאה כולה הקב"ה שוכן, מחכה ומצפה שנחשוף ונגלה אותו. אם רק נעמיק מספיק בכל פרט, נוכל למצוא ולהרגיש את הקב"ה.

כיצד אנו עושים זאת? אם נאמץ את זווית ההסתכלות של ה' על העולם נגלה שהמציאות אינה כה אטומה, אלא כל כולה בעצם ביטוי של ה' במציאות שכביכול מרגישה נפרדת ממנו.

בחוברת שלפניכם ישנם מאמרים בחסידות בנגלה ובתורת הנפש. המאמרים לא מוגהים על ידי הרב, אך מנסים לשמור על הסגנון והעומק של שיעוריו. ההתבוננויות בדרך החסידות על נושאים שונים בתורתנו הקדושה מגלה עומק לפנים מעומק, וחיבור חזק של התורה לחיים האישיים שלנו.

אז קדימה, אתם מוזמנים לצלול איתנו... למעמקים

מעמיקים בפרשה

מאירים עיניים בפרשת השבוע

פרשת משפטים – הקשר בין מתן תורה ללימוד חושן משפט

מיד לאחר מעמד הר סיני כתוב "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם". חז"ל גם מציינים, שמעמד הר סיני נמצא בין שתי פרשיות של משפטים, בין תחילת יתרו שמדבר על "ושפטו את העם משפט צדק" לבין "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם". זאת אומרת שמתן תורה קשור ונמצא בתוך הלימוד של ענייני נזיקים וחשן משפט.

ננסה קצת להסביר מה הקשר בין מתן תורה לבין חושן משפט ולמה זה כ"כ חשוב. היה אפשר לחשוב שעיקר מה שידונו בהמשך למתן תורה זה דווקא על המצוות שבין אדם למקום כמו "זכור את יום השבת לקדשו" וכדו' אבל רואים כאן שמה שממשיך את מעמד הר סיני זה דווקא הדיון על "לא תרצח" "לא תגנוב" "לא תענה ברעך" "לא תחמוד" ואולי גם "לא תנאף" קצת. למה זה כך? מה ההבדל בין לימוד ענייני חושן משפט לבין לימוד ענייני אורח חיים?

אם נגיד שיש עבודת התפלה ועבודת התורה וננסה להקביל את שניהם לאורח חיים ולחשן משפט, רוב האנשים יגידו שאורח חיים יותר קשור לתפילה וחשן משפט יותר לתורה, באורח חיים אני דן איך המציאות תהיה כלי כדי להתקשר לקב"ה, וזה מאוד קשור לתפילה שהיא גם קשר עם הקב"ה. אבל בחשן משפט אני נמצא בעמדה של הקב"ה ומסתכל על המציאות מלמעלה ואומר איך היא צריכה להתנהל, וזה מה שקורה באופן כללי בלימוד תורה, התורה היא האופן בו הקב"ה רוצה להדריך אותנו

ולהנחיל לנו הוראת איך אנחנו צריכים להתנהג במציאות, כשאני לומד תורה הקב"ה שם אותי להיות במקום שלו שמתבונן מהמבט שלו על המציאות.

ניתן להתבונן בהבדל שבין אורח חיים לחשן משפט דרך ההבדל שיש בין רב לדיין. רב מספר לנו מה ה' אמר, אך הדיין הוא ממש מייצג את הקב"ה פה במציאות, הוא מונה מכח הקב"ה לנהל את המציאות ואני חייב לשמוע בקולו, הוא לא רק מספר לי מה הקב"ה אמר אלא הוא כאילו בעל הבית, הוא כופה אותי לעשות מה שהוא פוסק (אמנם גם באורח חיים יש כפיה אבל זה מדיני הסנהדרין). עד כדי כך הדיין כאילו עומד במקום הקב"ה שאפילו קוראים לו "אלוקים" שזה אחד משמותיו של הקב"ה. וכן חז"ל אומרים (מובא ברש"י בתחילת יתרו) שכל דיין שדן דין אמת נעשה שותף לקב"ה במעשה שמים וארץ).

כשלומדים חושן משפט אפשר ללמוד כמו אורח חיים, שהעיקר זה לדעת מה לעשות במציאות, אך לפי מה שנתבאר כאן עיקר הלימוד בחושן משפט הוא היכולת שלי להסתכל מלמעלה על המציאות. כשאני לומד חושן משפט אני צריך להתייחס לכסף כמו שהקב"ה מתייחס לכסף, הכסף לא מזיז את הקב"ה בכלל אלא פשוט הוא החליט שהוא רוצה שיהיה כסף, כשאני לומד חושן משפט צריך שלא תהיה לי שום נגיעה בממון, אם יש לי נגיעה זה כמו שוחד, אם אכפת לי מהכסף אני נהיה כמו הבעל דין ולא כמו הדיין. כשאני יושב ולומד אני קונה לעצמי את המקום הזה שאני צריך להיות הדיין ולא הבעל דין. זה חשוב להפנים את זה בפועל כשלומדים.[א]

ניתן לזה דוגמא במישור הפשוט: כשאדם לומד אורח חיים אז בדרך כלל אפילו כשהוא לומד קצת הוא כבר יכול לפסוק מתוך זה הלכה, למד הלכות בורר הוא יודע דיני בורר, למד הלכות בונה יודע דיני בונה. אך כשאדם לומד חושן משפט הוא יכול ללמוד הרבה סוגיות ולהגיד לעצמו "כמה שלמדתי הרבה, בסופו של דבר אין סיכוי לפסוק הלכה מתוך זה, מסובך", נניח ראובן נתן לשמעון משהו לשמור, אז צריך לדעת דיני מודה במקצת והמוציא מחבירו ודיני שומרים ודיני שבועות, הכל סלט אחד גדול שאם אתה לא מכניס את כל חושן משפט לסלט הזה אז אתה לא יכול לפסוק (זה לא לגמרי מדוייק אבל כן יש הרבה זיקה בין כל ההלכות, בשונה מאורח חיים).

הרבה פעמים אדם יכול לשאול את עצמו "בשביל מה ללמוד, ממילא זה לא הולך להביא אותי לשום מקום". אפשר לומר שלומדים בשביל שיהיה לי איזה שֶׂכל

א. ידוע שהחסידים לא אוהבים ללכת לבית דין להיות בעלי דינים, יש על זה סיפורים מהרב המגיד. אפשר לחשוב שזה איזה חומרא שחוששים לקחת כסף של מישהו אחר שלא כהוגן, אבל הפשט הוא שלהיות בעל דין זה להיות אחד כזה שאכפת לו מאוד מהעולם הזה ולהיות דיין זה אחד שהעולם הזה משמש אותו כדי לבטא את היושר ואת השכל של איך שה' מתבונן על המציאות.

מיוחד, אבל קשה מאוד לחשוב שזה מה שהתורה רוצה, שנהיה חכמולוגים. אך לפי מה שהסברנו זה מאוד פשוט, גם אם אני לא יכול לפי מה שלמדתי לכוון את ההלכה במקרה מסויים, גם אם אני לא יכול לסמוך על מה שלמדתי, בכל זאת עצם ההתאמצות לחשוב טוב מה נכון מעמדה של דיין, מעמדה אלוקית, זה מרגיל אותי שאני צריך להיות שרוי במקום בו אני מסתכל על העולם מלמעלה כמו הקב"ה. לכן שווה לי כל מאמץ שאני מתאמץ ללמוד סוגיא כי כל פעם שאני לומד זה עוד יכולת של הנשמה להביא לידי ביטוי את זה שהיא מסתכלת מלמעלה לתוך המציאות ודנה אותה.

מעמיקים יחד

יש לכם שאלה על הכתוב במאמר? רוצים לשתף בחידוש הקשור אליו?

פורום "ממעמקים" לעובדי השם - המקום להרחיב ולדון בשיעורי הרב

להצטרפות שלחו מייל ל shiurimshapira@gmail.com

מעמיקים בחסידות

מהיכן משיגים אהבת ה'

בהתוועדות לקראת הילולת אדמו"ר הזקן, שהתקיימה ביום ראשון כב טבת. הרב לימד קטע בספר התניא המדבר על שני סוגי אהבת ה'. שיעור יסודי פרקטי וחשוב ב'עבודה'. כעת אנו מפרסמים את חלקו הראשון ובע"ה בהמשך נפרסם את המשכו.

בפרק מג בתניא כותב אדמו"ר הזקן שיש בכללות שני סוגי אהבת ה' - "אהבה רבה" ו"אהבת עולם":

אהבה רבה היא אהבה בתענוגים, והיא שלהבת העולה מאליה ובאה מלמעלה, בבחינת מתנה למי שהוא שלם ביראה, כנודע על מאמר רז"ל "דרכו של איש לחזר אחר אשה", שאהבה נקראת איש וזכר כמ"ש "זכר חסדו" ואשה "יראת ה'" כנודע, ובלי קדימת היראה אי אפשר להגיע לאהבה רבה זו, כי אהבה זו היא מבחינת אצילות דלית תמן קיצוץ ופירוד ח"ו.

אך אהבת עולם היא הבאה מהתבונה ודעת בגדולת ה' א"ס ב"ה הממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכולא קמיה כלא ממש חשיב וכביטול דבור אחד בנפש המשכלת בעודו במחשבתה או בחמדת הלב כנ"ל, אשר ע"י התבוננות זו ממילא תתפשט מדת האהבה שבנפש.

באופן פשוט מה שאדמו"ר הזקן אומר כאן נראה מובן. מה הכוונה שזה מובן? הרעיון כאן מובן, המבנה כאן מובן, והחשבון כאן מובן, אבל האם זה אומר לי משהו

בנפש? זה שאלה טובה אם אני מרגיש בכלל אהבה, ועוד יותר שאלה האם אני מרגיש שהאהבה מגיעה מלמעלה. מה זה בכלל אומר "אהבה רבה"? מה זה בכלל "אהבת עולם"?

כשמתעמקים יותר רואים שגם החשבון כאן לא כזה פשוט, וכשמדקדקים יותר מבינים שרק כאשר מבינים את מה שאדמו"ר הזקן אומר בנפש רק אז אפשר להבין טוב טוב את החשבון כאן - וזה עיקר העבודה שלנו.[ב]

✦ הקושיות בדברי אדמו"ר הזקן

נתחיל מהחשבון ונסביר קודם למה החשבון פה הוא נראה כאילו הגיוני אבל כשמתעמקים רואים שהוא לא כזה פשוט: בהתחלה אומר אדמו"ר הזקן שהאהבה מגיעה רק למי שכבר שלם ביראה, והוא כביכול 'מוכיח' את זה ומביא לכך ראיה. הוא אומר שהאהבה היא נקראית איש וזכר, ולכן זה משהו שמגיע מלמעלה, והיראה נקראת אשה והיא מלמטה, ולכן רק אחרי שיש יראה שייך שיהיה אהבה, כי "דרכו של איש לחזר אחר אשה". ופתאום מיד אח"כ הוא כותב שיש דבר כזה אהבה שמגיעה מלמטה, מהתבוננות, והיא לא צריכה לבוא דווקא אחרי היראה. - עד כאן קושיא ראשונה, על עצם החשבון שאדמו"R הזקן עושה כאן, משהו לא מסתדר בהגיון כאן.

הקושיא הזו בעצם יושבת על קושיא עוד יותר פשוטה בנפש: מה הכוונה שהאהבה היא זכר והיא מגיעה מלמעלה והיראה היא נקבה. האם רק איש אוהב אשה, ואשה אינה אוהבת איש? האם כך נראה בית יהודי טוב? שהאיש אוהב את האשה והאשה מפחדת מהאיש? זה נשמע מאוד מוזר... בפרט שכידוע (וכמו שאדמו"ר הזקן עצמו מביא בהמשך) ש"כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", היחס צריך להיות הדדי, בין שניהם יכולה להיות אהבה ובין שניהם יכולה להיות יראה, אם האיש אוהב את האשה אז גם היא אוהבת אותו, ואם האשה היא ביראה אז גם הוא ביראה.

ב. דיברנו כמה פעמים על כך שכמעט כל שתיים שלש שורות בתניא, כשקוראים אותם בהתחלה זה נראה כאילו יש כאן איזה רצף הגיוני, אך כשמעמיקים בהם פנימה פתאום שמים לב שבעצם הוא כותב דבר והיפוכו שלכאורה חסר הגיון לחלוטין. כך היא דרך הכתיבה של אדמו"ר הזקן, ודווקא כששמים לב לסתירה שיש בדבריו אז מגלים נקודה מאוד חשובה בהסברה שלו, שמחברת את הדברים לנפש.

ג. האמת היא שיש בפסוקים דוגמא גם לאהבה שהיא לא הדדית: בתחילת ספר דברים (א, כז) כתוב "וַתֵּרָגְנוּ בְּאָהֳלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ, בְּשִׂנְאַת הוי' אֹתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לָתֵת אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידֵנוּ". מאיפה עם ישראל הגיעו למסקנה הזאת שה' שונא אותם, הרי אף אחד לא אמר להם דבר כזה?, אומר על כך רש"י (עה"פ, עפ"י הספרי שם) "והוא היה אוהב אתכם, אבל אתם שונאים אותו. משל הדיוט אומר, מה דבלבך על רחמך מה דבלביה עלך". כלומר, לעם ישראל היתה ראיה לכך שה' שונא אותם, הראיה היא שהם הרי שונאים אותו אז זה סימן שהוא שונא אותם. אבל אומר רש"י שהחשבון הזה לא היה נכון (ובמקום אחר הסברנו מדוע באמת החשבון לא היה נכון) ובאמת הוא כן אהב אותם ורק הם שנאו אותו. - רואים מכאן שיש תופעה כזאת שהאהבה היא חד צדדית.

בס"ד

ישיבת עוד יוסף חי
בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א

לרפא את הנפש

צוללים לעבודת הנפש
עם מאמרי יסוד מאת **הרב יצחק שפירא**
שמירת הברית, זוגיות, חינוך ילדים, כיבוד הורים ועוד.

השמחה במעונו
השראת שכינה בבית

20 ש"ח

מצות כיבוד הורים
כל מה שעובר
בין הורים לילדים

20 ש"ח

תשובה בשמחה
על קדושת הברית

30 ש"ח

המשפחה המחנכת
איך (לא) מחנכים ילדים

15 ש"ח

מבוא השער
התבננות ב"שער היחוד והאמונה"
לאדמו"ר הזקן

15 ש"ח

מבצע!
כל החוברות במחיר מיוחד
80 ש"ח

הזמינו עכשיו

באתר www.odyosefchai.co.il
או בטלפון 058-499-7466
המחירים כוללים משלוח

תורם צילה אכסמן

הרב יצחק שפירא
ראש ישיבת עוד יוסף חי ומתלמידי הרב יצחק גינזבורג

בהוצאת ישיבת "עוד יוסף חי"

אם כך, קודם כל אנחנו צריכים לצייר לעצמינו טוב איך נראה הקשר שבין איש לאשה על מנת שיצטייר לנו באמת שהאהבה היא שייכת לאיש והיראה שייכת לאשה, ורק אחרי שנבין טוב את המשל הזה נתחיל להבין מה שהוא אומר פה באופן שבאמת יהיה נוגע לנפש וגם הקושיות ממילא יתורצו.

✦ האהבה בעיקר מצד המשפיע - העמקה במשל

לפני שנסביר איך נראה הקשר בין איש לאשה נשים לב שגם בקשר בין הורים לילדים היחס הוא מאוד דומה למה שאמרנו, שמצד המשפיע העיקר זה אהבה ומצד המקבל העיקר זה יראה: מצד ההורים העיקר זה מה שהם אוהבים את הילדים ומרחמים עליהם, אך מצד הילדים העיקר זה כיבוד ומורא.

מדוע זה באמת היחס שיש בין משפיע למקבל? זה שהיראה היא בעיקר מצד המקבל ולא מצד המשפיע אפשר ממש בקלות להבין, מכיוון שהמקבל הוא תלוי במשפיע ממילא הוא ביראה, אך המשפיע בכלל לא תלוי במקבל ממילא פחות שייך יראה מצידו. אך מדוע האהבה שייכת בעיקר למשפיע ולא למקבל זה קצת קשה להבין, אז ננסה עכשיו להסביר את זה:

כדי להסביר את העניין הזה נצייר אהבה חד-צדדית, נצייר את זה בשני ציורים שונים משני הכיוונים, כלומר נצייר מקרה שההורים אוהבים את הילדים למרות שהילדים לא אוהבים את ההורים, ונצייר מקרה שהילדים אוהבים את ההורים למרות שההורים לא אוהבים אותם. וכך נחדד את ההסתכלות שלנו על האהבה ונראה שבאמת יותר קל לנו להבין למה אומרים שהאהבה היא מהמשפיע למקבל.

לצערינו יש מקרים כאלה שהילדים לא אוהבים את ההורים שלהם ובכל זאת ההורים שלהם אוהבים אותם, במקרים כאלה מורגש שההורים באמת אוהבים את הילדים שלהם, זה לא הצגה, זה לא בכאילו, באמת האהבה של ההורים היא לא מותנית באהבה של הילדים, ההורים פשוט אוהבים את הילדים מעצמם וזה בכלל לא תלוי בתגובות של הילדים.

אך אם ננסה לצייר הפוך, מקרה שההורים לא אוהבים את הילדים והילדים כן אוהבים את ההורים - זה באמת ציור שיותר קשה לצייר. כי באופן פשוט הילד אוהב את ההורים שלו רק בגלל שהם אוהבים אותו (גם במקרה שההורים לא אוהבים את הילד, הילד יכול לאהוב אותם בגלל שהוא מוצא בתוכם מקום כזה שכן יש להם איזושהי אהבה אליו, ראה בהרחבה בחוברת כיבוד הורים, עמ' 19 הערה 24. נדפס בגליון 67 בעמ' 35).

עכשיו נחזור למשל של איש ואישה, ונראה שזה גם אותו הדבר:

זה שאיש אוהב אישה אפילו שהיא לא אוהבת אותו - זה מתיישב בסדר העולם, אפשר לתאר את זה בתור אהבה. המשפיע הוא אוהב את המקבל ורוצה בטובתו, זה מובן. אך כשזה הפוך, קשה לי לכנות את זה אהבה, כי אם האשה אוהבת את האיש למרות שהוא לא אוהב אותה זה נראה לי אינטרסים ולא אהבה, היא עושה את זה לצורך עצמה, היא אוהבת את עצמה ודואגת לעצמה ולכן היא רוצה את האיש, המקבל רוצה לקבל כי התכונה שלו זה לקבל (כמובן שיש מקרים שזה לא טהור אצל האיש, וגם האיש הופך להיות כמו מקבל בעניין הזה, אך לא על זה מדובר כאן). האשה אוהבת רק אם זה הדדי, אבל האיש אוהב אפילו אם זה לא הדדי.

לכן, אם נסתכל טוב על המשל, באמת נוכל לזהות שהאיש אוהב בלי שום קשר לתגובה מהצד השני, האהבה שלו היא לא צריכה להיות הדדית; והאשה לא אוהבת בלי תגובה מהצד השני, האהבה אצלה היא הדדית.

✦ האהבה מצד ה' - חזרה לנמשל

עכשיו נעבור רגע לנמשל רק לגבי הפרט הזה, שזה לא הדדי, שנבין משהו שיותר יצטייר לנו בצורה טובה: זה שה' אוהב אותנו אנחנו יכולים לצייר באופן פשוט, זה מאוד פשוט לצייר שה' אוהב אותנו. אבל לצייר שאנחנו אוהבים אותו זה באמת קשה... אפשר להגיד (בנימה מצחיקה) שיש לי 'אסמכתא' מאדמו"ר הזקן לכך שאני לא מרגיש שאני אוהב את ה', כי אדמו"ר הזקן בעצם אומר שאין דבר כזה שאנחנו אוהבים את ה', אלא יש רק מה שה' אוהב אותנו, ככה זה עובד "זכר חסדו", רק האיש אוהב את האשה אבל האשה לא אוהבת את האיש, זה לא תכונה שלנו לאהוב את ה', אלא רק 'תכונה' של ה' לאהוב אותנו.

איי, זה סותר המון מקומות בתניא שכתוב שיש לנו אהבה. עוד מעט נדבר על זה, אבל בינתיים נהנה ממה שאמרנו עכשיו כדי שזה יתיישב לנו בראש, שיהיה לנו מסודר טוב, ושזה יקנה שביתה בתוכנו. שיצטייר לנו טוב שאהבה אמיתית היא מגיעה מהמשפיע למקבל, אך אהבה שמגיעה מהמקבל למשפיע היא לא מצטיירת לנו בתור אהבה.

✦ האהבה משתקפת אצל המקבל

עד כאן בעיקר מה שרצינו זה שנשים לב שאהבה היא לא בהכרח משהו הדדי, אנחנו רגילים לחשוב שזה הדדי כמו שכתוב "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", אך אדמו"ר הזקן אומר כאן שהאהבה היא בעיקר מצד המשפיע.

מדוע בכל זאת כן יש איזשהי הדדיות? מה הכוונה "כמים הפנים לפנים"? האמת היא שכשמסתכלים על הפסוק "כמים הפנים לפנים" רואים שהפשט הוא לא בדיוק שזה הדדי. "כמים הפנים לפנים" זה שיש שני פנים, פנים אחד זה של האדם, והפנים השני זה מה שמשתקף במים. אז גם כאן רואים שהאהבה מגיעה מלמעלה למטה, מהמשפיע למקבל, והיא רק משתקפת אצל המקבל, וזה לא הדדי.

כלומר אם ניקח את המשל של "כמים הפנים לפנים" אז מובן שהאהבה שמגיעה מהמשפיע היא משתקפת בתוך המקבל, וכך המקבל באמת מתמלא באהבה ונהיה מואר ממנה, האהבה הזאת שרואים אצל המקבל היא בעצם מה שהמשפיע מאיר בתוכו. כשרואים שהקשר הוא הדדי, ויש אהבה גם למקבל - בעצם מה שקורה כאן זה שיש אהבה מדצ המשפיע, והמקבל הוא מספיק זך כדי להיות מואר ממנה. המקבל יכול 'להעכיר את המים' ולעשות פרצוף חמוץ ובכך לגרום שהאהבה של המשפיע לא תשתקף בו, והוא יכול להיות זך וצלול ולגרום לכך שהאהבה כן תשתקף בו, אבל האהבה היא העצם מגיעה מהמשפיע.

✦ 'אהבת עולם' מצד המקבל

אחרי שאמרנו את כל זה, אפשר יהיה לענות על מה ששאלנו בהתחלה. בהתחלה שאלנו אם האהבה היא "זכר חסדו" והיא מגיעה רק מלמעלה ורק אחרי שיש יראה "אשה יראת ה'", כיצד אם כן הוא אומר שיש דבר כזה "אהבת עולם" שמגיעה גם למי שלא שלם ביראה והיא לא מגיעה מלמעלה?

אם אדם הוא "שלם ביראה" אז באמת מובן שהוא מספיק זך שהאהבה שמגיעה מלמעלה היא תשתקף בתוכו[ד]; אך אם האדם הוא לא "שלם ביראה" אז האהבה שמגיעה מלמעלה בעצם לא יכולה להשתקף בתוכו, אבל כן יש לו "אהבת עולם", מלמטה. מה זו האהבה הזו? וכי היא לא מגיעה מלמעלה? הרי אדמו"ר הזקן אמר "זכר חסדו", שהחסד והאהבה זה שייך לזכר, זה מגיע ממנו.

אלא באמת באמת גם אהבת עולם היא מגיעה מלמעלה. איך מגיעים לאהבת עולם? אדמו"ר הזקן מסביר שאהבת עולם מגיעה מההתבוננות בגדולת ה', הגדולה של ה' זה החסד שלו[ה], זה האהבה שלו. כלומר להתבונן בגדולת ה' זה בעצם להתבונן באהבה של ה' אלינו.

ד. וכפי שהוסבר בהרחבה בשיעורי י' וכ' כסלו השנה (ובע"ה יפורסם בהמשך).

ה. כמבואר בשער היחוד והאמונה פרק ד', וראה על כך באריכות ב'זה השער' שם, שם מוסבר גם מדוע מידת החסד נקראת גדולה. גדולת ה' זה שהוא כ"כ אוהב אותנו עד שמבחינתו אנחנו לגמרי חלק ממנו, חלק מהגדולה וההתפשטות שלו.

ניתן דוגמא לעניין הזה: ניקח את הדימוי שאדה"ז לוקח, דימוי של איש ואשה. אם האישה רואה בפועל את בעלה שהוא מגיע הביתה ומאיר לה פנים, והיא נהיית מוארת מכך - זה דוגמא לאהבה בתענוגים, אהבה רבה שמגיעה מלמעלה באופן ישיר. אבל אם הבעל נשאר בכולל, יושב ולומד, ועכשיו האשה מאוד מתגעגעת, היא מחכה שהוא יגיע, אז עכשיו כרגע הוא לא מאיר לה פנים בפועל, אז מה היא חושבת? היא חושבת שבאמת באמת למרות שהוא לא מגיע, באמת הוא אוהב אותה, הוא היה רוצה להגיע אבל הוא יושב ולומד וזה חשוב וטוב שיישאר ללמוד, אז היא מציירת לעצמה שבאמת באמת הוא אוהב אותה - זה נקרא שהיא מתבוננת באהבה שלו. אז נכון שאהבה שלו לא נכוחת פה בפועל, היא לא נהיית מוארת מהאהבה שלו, באמת אין כאן אהבה בתענוגים שמגיעה מלמעלה, אבל היא חושבת על כך שהוא כן אוהב אותה איפה שהוא נמצא, והאהבה הזאת גורמת לה שהיא תוכל לאהוב אותו.[1] היא לא יכולה לאהוב אותו סתם, אם היא הייתה חושבת שהוא לא אוהב אותה, שהוא יושב בישיבה ובאמת אין לו שום חשק לחזור הביתה, והיא כן רוצה אותו - אז באמת זה אפילו לא אהבת עולם. זה בכלל לא נקרא אהבה, אלא זה נקרא רצון, היא מאוד מאוד רוצה שהוא יאהב אותה.

כך זה גם בינינו לבין הקב"ה: יש שתי אפשרויות, או שאנחנו מרגישים את גודל האהבה שלו אלינו ואז אנחנו יכולים להיות מוארים מזה וגם לאהוב אותו; או שאנחנו יכולים להתבונן, לעורר ולהוליד בתוכנו, שבאמת הוא אוהב אותנו אע"פ שאנחנו לא מרגישים את זה עכשיו כי זה לא נוכח חזק. אבל תמיד זה בעצם מגיע מלמעלה.

✦ התבוננות פשוטה קלה בהירה ומסודרת

יש נפקא מעשית מאוד גדולה לכל האמור. הרבה פעמים כשאנחנו מנסים לצייר אהבה, אנחנו מנסים לצייר שאנחנו אוהבים את הקב"ה, ואנחנו משקיעים בזה המון המון מאמץ' במשהו שהוא בכלל לא בהיר לנו, בכלל לא ברור לנו מה זה אומר לנו.

בסופו של דבר כמה שמתאמצים זה לא מוליד שום אהבה, כי לא מבינים שהאהבה שאנחנו רוצים להוליד היא משהו שאין לנו מצד עצמינו, אלא באמת היא רק מגיעה

---

1. אם נחבר את זה למבואר בהערה הקודמת שגדולת ה' משמעותה שאנחנו חלק ממנו, נאמר שכאשר רחל שלחה את ר' עקיבא ללמוד תורה, היא חשבה לעצמה שזה לא מנותק ממנה (היא כאילו יודעת שבסוף הוא יגיד "שלי ושלכם שלה הוא"), וכיוון שזה לא מנותק ממנה אז היא אומרת "אדרבה, שיהיה שם יותר זמן, כמה שהוא נמצא שם זה מכוחי, הוא מחובר אלי" ככל שהוא נמצא שם יותר זמן זה עוד יותר מבטא את העוצמה של הגדולה שלו (וראה על כך באריכות בספר 'מקדש עמו ישראל' בפרק שישי 'המתקה שבהבדלה', והארכנו שם גם על כך שדווקא העומס והמתיחה הזאת של הקשר היא גורמת להתחדשות ורעננות בקשר).

מלמעלה. אם תצייר את האהבה כמשהו שמגיע מלמעלה הכל יהיה הרבה יותר פשוט וקל, בהיר ומסודר.[1]

זה בהיר ופשוט לחשוב שהקב"ה מאוד מאוד אוהב אותי, ואם אני ארגיש את זה אז אני מיד אהיה מואר מזה. ובכך שאני מוכן להיות כלי שהאהבה שהוא אוהב אותי תשתקף בתוכי, ואני לא מכבה את האהבה הזאת (כמו ילד שההורים שלו מאוד אוהבים אותו והוא בועט) זה בעצם נחשב שאני אוהב אותו. אם אתה מייחס לעצמך את אהבת ה' שיש לך אתה בעצם מצייר את זה כמו אישה שאוהבת איזה איש והוא לא אוהב אותה, ואז אתה מרגיש שאין שם שום אהבה בכלל.

אם אתה מרגיש שזה העבודה **שלך** והמאמץ **שלך** לאהוב אותו, אתה בעצם מרגיש בפנים שזה לא אהבה. הסיבה שבכל זאת כן יש לך איזשהי אהבה זה בגלל שבאיזשהו מקום אתה כן מצייר שה' אוהב אותך. אבל לא כדאי לעבוד בצורה עקומה כזאת, הכי טוב לעשות את זה ישר ופשוט לשים לב שבאמת ה' אוהב אותך, וככל שיותר תרגיש את האהבה שלו אליך, אתה תרגיש שאתה באמת יותר אוהב אותו.

מה שקורה בד"כ זה שמבינים שאם אני אחשוב שה' אוהב אותי בלי התניות, הוא אוהב אותי בלי קשר לזה שאני אוהב אותו, הוא באמת אוהב אותי, ולעומת זאת אני אוהב את ה' רק בגלל שהוא אוהב אותי - אז יוצא שזה בכלל לא נקרא אהבה, זה סתם אינטרסים.

ולכן מנסים לעשות שאני יאהב את ה' בדיוק כמו שהוא אוהב אותי, רוצים שאני יאהב את ה' ג"כ בלי התניות, שאני יאהב את ה' מצד עצמי בלי קשר לזה שהוא אוהב אותי - ואז נתקעים, מרגישים שבאמת אנחנו לא יכולים לאהוב אותו, מרגישים שבאמת אין לנו בנפש אהבה לה', מרגישים שזה מזוייף.

ז. יש צד לומר שדווקא יותר פשוט וקל זה לצייר ציורים פשוטים על אהבה בתענוגים, על אהבת עולם ועל כל מיני מדרגות כאלה גבוהות. אבל בכל אופן זה נשאר לא בהיר ולא מוליד כלום.

צוללים למעמקים

שיעורים נוספים ומרתקים מאת הרב זמינים ב"קול הלשון"

חסידות | פרשת שבוע | כתבי האר"י | תורת הנפש | עבודת השם

חייגו והאזינו 073-371-8149

ולפי מה שאמרנו עכשיו באמת התירוץ הוא שאכן אין לנו בנפש אהבה לה', באמת. אין דבר כזה שאתה תאהב את הקב"ה ככה סתם, אלא רק יש מה שהאהבה של ה' משתקפת בתוכך ואתה קולט את זה ומואר מזה. זה לכתחילה, כך ה' ברא אותנו, שאנחנו המקבלים, ובגלל שאנחנו 'מקבלים' אנחנו יכולים באמת שהאהבה של ה' תשתקף בתוכנו.

היו שותפים בזיכוי הרבים

לתרומה להפצת העלון כנסו לעמדת נדרים פלוס
וחפשו "ישיבת עוד יוסף חי, יצהר"

או חייגו 02-99-74-666 (מענה אנושי 24 שעות)

יחס נכון ליצר

ביום חמישי כט בחשוון השנה, התקיים ראיון מיוחד עם הרב שפירא בנוגע לספר החדש "נשיאת הפכים". הראיון עסק בין השאר על היחס הנכון ליצרים ולהתמודדות איתם, אנו מפרסמים כעת את סיכום הראיון לרגל סיום ימי השובבי"ם&

✦ פתיחה: קצת על שם הספר, הנושא שלו, והפרסום שלו

המראיין: מדוע קראתם את שם הספר "נשיאת הפכים"?

הרב: הספר נשיאת הפכים קודם כל כשמו כן הוא, הוא נושא בתוכו שתי משמעויות שאפשר להגיד שהן קצת הפוכות אחת מהשנייה. משמעות אחת היא שזוגיות של משפחה נורמטיבית, משפחה על פי תורה, היא זוגיות של הפכים - של איש ואישה, "נשיאת הפכים" היינו ששני ההפכים יכולים וצריכים לשאת אחד את השני.[ח]

ח. בעומק יותר, המשמעות המקורית של המושג "נשיאת הפכים" היא שאומרים על הקב"ה שהוא יכול לשאת שני הפכים ביחד, כלומר מה שעבור האדם זה "או זה או זה" הקב"ה יכול שיהיה "גם זה וגם זה" (נושא זה הוסבר בהרחבה בגליון מס' 23 עמ' 5). לעניינו, אם ההפכים זה האיש והאשה שמקימים משפחה עפ"י תורה, אני יכול להיות רק איש, אשתי יכולה להיות רק אישה. וזהו, זה או זה או זה, כל אחד עם הזהות שלו. ובניית בית זה שאע"פ שאנחנו הפוכים אבל יש קב"ה שנושא אותנו ביחד. זה השראת השכינה שיש בבית, כמש"כ "איש ואישה זכו שכינה ביניהם".

המשמעות השניה (שהיא בעצם, כפי שאמרנו, הפוכה מהראשונה) היא שה"הפכים" הכוונה לאנשים שהם בעצם "הפוכים" (כמו שמכנים היום אנשים שנמצאים בבעיה בתחומים האלה), שהנטיות שלהם הן הפוכות. והספר הזה בא לשאת ולהרים אותם.[ט]

המראיין: מדוע הבעיה עצמה והטיפול בה לא מדוברות כמעט בכל הספר, פעם באיזה עשרה עמודים אפשר למצוא איזה התייחסות קטנה לנושא, אבל זה לא נראה שזה הנושא של הספר.

הרב: הגישה הפשוטה שלנו, היא שאתה צריך להתחיל מהאופן הישר כדי להבין את הדברים המפותלים. אם אתה נכנס מיד בתוך הפיתול ומנסה בתוך זה להבין מה קורה, אין לך בכלל ציור של הישר, ואז אתה כמו אדם שנמצא בתוך המבוך ומנסה לצאת ממנו, אתה יכול כך רק ללכת ולהסתבך יותר בתוך כל הפיתולים.

אך אם אתה יוצא החוצה, מסתכל, מסדר לעצמך את הראש, מבין טוב טוב טוב מה קורה שמה, מה מתחולל שמה, ואיך העומק הפשוט והישר בנפש הוא בעצם כולל בתוכו גם את כל הנפתולים, ואז אתה יכול להבין את כל המבוך[י] ולהסתכל עליו במבט הרבה יותר מפוכח.

לכן הספר בעיקר בונה לאדם הסתכלות נכונה על חיי נישואין ומתוך ההסתכלות הזאת כל פעם הוא נכנס בתוך הפיתולים כך האדם יכול לקבל תמונה שהיא באמת מפוכחת ומאוזנת, ומבין מאיפה זה הגיע ולאן זה הולך.

המראיין: האם יש סיבה שבאמת דווקא עכשיו החלטת לשים נפשך בכפך ולהוציא ספר כזה?

הרב: הספר בעצם נכתב לפני כשבע שנים, כשהעולם התמלא מזה. ורציתי לכתוב משהו ליועצים בקליניקה, ואז הרב (גינזבורג) ביקש ממני לכתוב לא רק ליועצים. אז כתבתי את זה, והיה הרבה הרבה פולמוס מאוד מאוד קולני בעניינים האלה, אז הרב אמר לי להקפיא את זה. ועכשיו כשזה נהיה יותר שקט, והנושאים האלה הפכו להיות קצת אולי יותר עניינים ויותר אנשים באים לפתור את הבעיה ולא רק להציף את הבעיה, לא רק לתת לה לגיטימציה אלא גם לחשוב מה באמת נכון ומה עושים עם הנפש, אז ממילא הספר הזה יכל לקבל יותר מקום.

ט. בעניין הזה נאמר משהו קצר בלי להכנס לעומק העניין: הרבה פעמים כשמדברים על הנושא הזה, מדברים שצריך לקבל גם את מי ששונה ממך. כלומר שגם אם יש מישהו שהוא עם נטיות הפוכות אתה צריך לקבל אותו אפילו שהוא שונה ממך. אבל זה קצת מצחיק, כי באמת זה הפוך - לקבל את השונה ממך זה בעצם להתחתן. להתחתן זה באמת לקבל את השונה ממך. איש ואשה זה הכי שונה שיכול להיות. ואת שני ההפכים האלה של איש ואישה הנישואין יכילו ביחד.

י. כמובן שאף אחד מאיתנו לא יכול להבין את כל המבוך של הנפש שלנו, אבל לעניינו, אפשר לקרוא לזה להבין יותר.

המראיין: האם אתה מרגיש שהיום העולם יותר בשל לשמוע דברים כאלה?

הרב: כן, אני חושב שהיום יש גם קולות אחרים בעולם, גם בארץ וגם בארצות הברית. עכשיו צריך גם לתת מוחין ולא רק קולות שצועקים לפה וקולות שצועקים לפה, אלא שיהיה גם קול שהוא בעצם מורכב ועמוק ונכנס לכל הנפתולים ומנסה לעשות סדר. ובפרט כשזה יונק מתורת הקבלה והחסידות, אז יש לנו עושר שאף אחד לא יכול להתחרות איתו, אף אחד לא יכול להתחרות עם מה שכתוב בכתבי האר"י והחסידות על הנפש. אין להם שום קצה של יכולת להתבונן בעומק של הנפש כמו מה שיש בקבלה ובחסידות, ולכן זה מאוד מאוד חשוב לראות מתוך המבט הזה מה נכון לסוגיה הזאת.

המראיין: אני אנסה רגע להרצות את המהלך של הספר בכללות (שאולי אפשר להגיד שזה בעצם גם המהלך של השיטה שאתה רוצה להתייחס לסוגיה הזאת בטיפול), ותגיד אם אתה מסכים. אתה בונה כאן חמישה שלבי התפתחות של האדם לאורך החיים שלו. ואם אני מבין נכון - גם במידה רבה המיקוד הוא מה המקום או ההתייחסות ליצר בכל אחד מהשלבים האלה של ההתפתחות של האדם. האם זה נכון כך לראות את המהלך?

הרב: כן, בהחלט. אמנם בגלל שכל כך הרבה מהבעיה של נטיות הפוכות מתעוררת בגיל ההתבגרות אז אפשר היה להגיד שצריך לדבר רק על הגיל הזה וזהו - זה מבט שגורם שהאדם יתחיל להסתכל על הדברים רק מתוך הנפתולים שלו, וכפי שאמרנו קודם, באופן כזה הוא בעצם לא יוכל לצאת מהסבך. כדי שהוא יוכל לראות את המבט הנכון הוא צריך להסתכל לגמרי מלמעלה, צריך להסתכל מה מה זה הבן אדם עם היצריות שלו מההתחלה עד הסוף, ואז יש מבט שלם, נכון, מתוקן שאפשר לגזור ממנו הבנות הרבה יותר ישרות.

✦ כל החיים אנחנו ילדים בגן עדן

המראיין: השלב הראשון בספר הוא שלב הילדות, ושם הדגש הוא על התמימות של הילדות, תמימות שהיא גם ביחס ליצר. שהאמת היא, שבמידה רבה גם הפסיכולוגיה

עושים תשובה - בשמחה!

החוברת 'תשובה בשמחה' עוסקת בנושא קדושה והייחס הנכון ליצר
בשפה השווה לכל נפש!

מחיר מיוחד לימי השובבי"ם: 30 ₪ בלבד

לרכישה: 058-770-1560 **או** באתר ישיבת עוד יוסף חי

הכללית מדברת על שלב כזה של מה שהם קוראים 'חביון', שלב בו היצר הוא לא מפריע יותר מדי. השאלה שאני רוצה לשאול היא כיצד אנחנו נגדיר בצורה יותר מדויקת מה זאת התמימות הזאת שרוצים לבנות בשלב של הילדות. כי בספר נראה שלא רוצים להגיד רק שבאופן טבעי היצר אצל הילד בגילאי שש עד הבר מצווה לא קיים, אלא בעצם רוצים להגיד יותר מזה, יש משהו שרוצים לבנות בתוך האישיות של האדם בתקופה הזאת. אז אם אפשר לדייק יותר או להגדיר יותר מה זאת התמימות הזאת שרוצים לבנות שם, שהיא שונה מסתם חוסר ידע או סתם 'נאיביות'.

הרב: אני מקווה שהצורה בה אני הולך לענות לא תבלבל פה את המוח של האנשים יותר מדאי, אני רוצה קצת לענות תשובה מופשטת על השאלה הזאת למרות שהיא שאלה מאוד מאוד ספציפית. למה בחרתי לענות קצת מופשט? בגלל העמדה של הפסיכולוגיה שהצגת פה, שבעצם מבחינתי היא קצת כנראה 'לעומתית' והפוכה מהעמדה שבה בניתי את הספר. אני לא מכיר פסיכולוגיה, לא למדתי בכלל בכלל בכלל, אבל מאיך שאני שומע זה נראה לי קצת 'לעומתי' לאיך שאני למדתי חסידות וקבלה, אז קודם כל אני אסביר למה:

כשמדברים בדרך כלל על ההתפתחות של הילד זה הולך לפי זמן. הפרק זמן הזה נגמר, ואז מתחיל הפרק הבא וכן הלאה. וגם אם כמובן יש השפעות עצומות מהפרק זמן הקודם לפרק זמן הבא (וזה הרבה מאוד מבחינת הפסיכולוגיה, לפי מה שאני מבין, גם מי שלא מכיר בכלל פסיכולוגיה, הוא מבין שיש הרבה שאריות למה שקרה בפרק זמן הקודם או בפרק זמן שלפני הקודם, והאדם סוחב אותם איתו) - עדיין אני חושב שאיך שמסתכלים על זה בחכמת הקבלה והחסידות זה חידוש. למה זה חידוש? כי כל חכמת הקבלה היא בעצם כאילו להסתכל במובן מסוים על כל שלבי ההתפתחות של האדם (שבעולם הקבלה והחסידות זה נקרא 'סדר', סדר ההשתלשלות) שהשלב הקודם הוא בעצם מקיף וכולל בתוכו את מה שיהיה בשלב הבא.[יא]

יא. והורחב על כך במאמר "אופן ציור סדר ההשתלשלות לפי אדמו"ר הזקן" בגליון מס' 70.

ספר 'נשיאת הפכים'

על היחס הנכון ליצר ממבט של תודה

לרכישה חייגו 058-6770156

או הזמינו באתר ישיבת עוד יוסף חי

זאת אומרת שמה שהיה בשלב הקודם הוא בכלל לא נעלם אלא הוא נוכח בצורה מאוד חזקה בשלב הבא, הוא לא נשאר רק כאיזה שריטה שהאדם זוכר מהשלב הקודם, אלא האדם עדיין לגמרי לגמרי חי בתוך המרחב הקודם. המעבר לשלב הבא הוא בעצם כמו מה שנקרא בצילום 'זום אין', זה לא שפרק הבא האדם נכנס לתוך תמונה חדשה, אלא המעבר לפרק הבא הוא בעצם כמו להכנס לתוך איזשהו מקום מסוים מתוך התמונה הכללית שהיתה מקודם, בעצם כל שלב בחיים הוא עוד מיקוד מתוך התמונה הכללית שהאדם חי בתוכה. החיים שלך הם מה שהיה קודם עם המיקוד שבו אתה נמצא עכשיו.

המראיין: א"כ הילדות היא בעצם תמונה יותר רחבה ביחס לשלב הבא של ההתפתחות?

הרב: כן. זה מה שרצינו להרוויח כשהסברנו בספר שהילדות היא בעצם כמו הגן עדן, באנו להגיד שאע"פ שהאדם מתפתח הוא עדיין אמור להרגיש שהוא חי בגן עדן, וממילא הוא עדיין אמור להרגיש שהיצרים הם לגמרי לגמרי בתוך ה'חביון' (אני מצטט את מה שאמרת, אני לא מכיר את המושג הזה כל כך) כלומר הם עדיין מוחבאים.

מה הכוונה שהם מוחבאים? הכוונה היא לא שזה עומד שם כל הזמן והולך להתפרץ ורק היה איזה משהו שכיסה אותם עד שבגיל הבגרות זה התגלה - מי שמסתכל על זה כך הוא בעצם מסתכל שהילדות היא איזה משהו רך ועדין כזה שמכסה על איזה עוצמה מאוד חזקה שהולכת לפרוץ והוציאו לה את הכיסוי ופתאום זה פרץ.

אבל אנחנו מסתכלים על זה לגמרי לגמרי אחרת, אדם הוא ילד והוא נשאר ילד. אם הוא מצליח להביא את זה לידי ביטוי - זה מצוין, אם לא - זה חבל, אבל באמת באמת כולנו ילדים, אלא שבתוך אותה הילדות אנחנו גם מתבגרים, אחרי זה בתוך הילדות שלנו ובתוך ההתבגרות שלנו אנחנו ממשיכים לשלב בו אנו מולידים ילדים.[יב]

✦ תפקיד ההורים בשמירת התמימות

המראיין: אשמח אם תוכל לתת פה למשתתפים, מה הורים כהורים יכולים לעזור לילדים כדי לבנות את אותו מקום של גן עדן שאתה קורא של תמימות בהקשר של היצר?

הרב: יש פה איזה 'מילכוד' בשאלה, שאני צריך לפרק אותו. כדי לחנך ילדים טוב, ההורים צריכים להיות מאוד מאוד 'ילדותיים' במובן החיובי של העניין. הכוונה שכמו

יב. מצוות כיבוד אב ואם שומרת אותנו ילדים, כך שגם זה שלנו בעצמינו יש ילדים הכל זה בתוך הכיבוד אב ואם שלנו, העולם שהיה לנו קודם הוא תמיד נשאר המקיף שבתוכו אנחנו חיים.

שהיצר אצל ילד הוא לא משהו שמשתלט עליו ולוקח אותו למקומות 'מטורפים', כמו שאצל ילד היצר הוא לא משהו שמטריף את דעתו. אדרבה, הוא כמעט לא קיים (או בכלל לא קיים, כל אחד לפי ההגדרות שירצה להגדיר) - כך גם הילד מסתכל על ההורים שלו, הוא באופן טבעי לא רואה בכלל דחפים ויצרים וכל מיני דברים מהסוג הזה."

ממילא לפי זה כך גם אותו דבר זה כמובן לגבי ההתנהגות של ההורים - אם ההורים בסופו של דבר מבליעים את היצרים בתוך החיים שלהם, ולא היצרים משתלטים להם על החיים, אז כך גם הילד רואה אותם. ואז האדם חי בעצם בגן עדן.

אז אפשר לקרוא לזה 'נאיביות', אבל המילה 'נאיביות' באה להגיד שהעוצמה שבאה מכך היא קטנה, אך אנחנו רוצים להגיד שזה לא נכון, העוצמה של הקשר בין איש לאישה שמגיעה מתוך התמימות הזאת הוא בכלל לא קטנה, אדרבא, היא גדלה. כאשר אדם חי בתוך הגן עדן היצר לא נהיה קטן יותר אלא הדבר היחיד שקורה לו זה שהוא תופס את מקומו חזק יותר, והוא מייצר ובונה קשרים עם עוצמות יותר גדולות. כלומר, הקשר שמישהו שהוא הרבה מתעסק עם היצר הוא דווקא הרבה פעמים קשר פחות חזק, הברית והמחויבות היא קטנה יותר, ודווקא קשר שבעצם הוא חי בתוך גן עדן הוא מייצר עוצמה של קשר וחיבור ומחויבות ויכולת להעמיס מטלות ושליחויות מאוד מאוד גדולות על הקשר, בגלל שהעוצמה היא לא קטנה יותר. כלומר העוצמה של הקשר ושל החיבור, ושל הרצון לחיבור היא גדולה יותר, מה שקורה בגן עדן זה ההקשר של היצר הוא נהיה הקשר נכון ואז ממילא יש יותר יכולת לתת ביטוי לעוצמה של הקשר מאשר אם ח"ו לא חיים בתוך הגן עדן.

המראיין: אמרת עכשיו בעיקר את הנושא של השמירה וההימנעות, שההורים כהורים צריכים להמנע מלחשוף את הילד לעולם של גירויים יצריים במדיה או כל מה שהיום העולם המטורף משפיע עליהם. וגם בינם לבין עצמם, שגם את החלק היצרי שיש בינם לבין עצמם הם כהורים צריכים מאוד להצניע שהילדים לא יהיו חשופים אליו. אבל אני רוצה אולי שתחדד גם את הנקודה החיובית, מה הפעילות החיובית שצריכה להיות בקשר בין ההורים לילדים בגיל הזה על מנת לתת להם את הגן עדן?

הרב: החלק החיובי זה בעצם הייתי אומר כמו שהילדים צריכים לחוות את ההורים כמאוד מאוד חממה שלהם, כדי להרגיש את זה חזק הם צריכים להרגיש שגם ההורים חיים בחממה וגם ההורים של ההורים חיים בחממה, ובעצם החממה שלנו זה הקדוש ברוך הוא. זאת אומרת, ככל שהילד הוא מרגיש יותר את ההורים כחממה, והוא מרגיש

יג. אם הוא נחשף לכל מיני דברים (לצערינו הרבה אנשים היום חשופים) אז הוא באמת מאבד את התמימות וזה מאוד מאוד חבל. ואז ממילא גם את התמימות של ההורים שלו הוא מאבד, וזה באמת גורם להרבה בעיות גם ביחסי הורים ילדים, שפתאום ילד מסתכל על ההורים שלו כמשהו מאוד יצרי ובהמי, הוא פתאום רואה אותם אחרת לגמרי.

שגם להורים יש חממה, ובסופו של דבר שהקדוש ברוך הוא הוא החממה שבתוכה אנחנו חיים, אז ככה הוא חי בגן עדן יותר גדול. לכן הביטוי של חז"ל שכל המלמד את בן בנו תורה כאילו קיבלה מהר סיני, זה כאילו כשמרגישים שאפילו ההורים בעצם גדלים בתוך חממה, אז בעצם מרגישים שהקדוש ברוך הוא הוא החממה שלנו, זה כאילו קיבלה מהר סיני. וההורים בעצם צריכים לתת תחושה גם שהם באמת חממה מאוד מאוד טובה, וגם שהם בעצמם זקוקים לחממה וחיים בתוך החממה, והקדוש ברוך הוא הוא החממה שלנו.

✦ שלב הנערות וההתבגרות

המראיין: נעבור עכשיו לשלב השני, שכפי שהזכרת קודם, לכאורה הוא השלב הכי משמעותי, הכי רלוונטי, בכלל להתפתחות של היצריות, וגם בטח לבעיות שמתפתחות בתחום הזה - שזה שלב הנערות, או מה שקוראים היום "גיל ההתבגרות". ופה הנקודה העיקרית שמדובר עליה בספר זה - להיות 'מיומנים' (אם אני אומר את המילה הנכונה), שלמרות שבאופן טבעי אחד הדברים הכי מאפיינים והכי משפיעים על מה שקורה בגיל הזה זה התעוררות של היצר - בעיקר צריך ללמוד איך להסיח את הדעת ממנו. והשאלה היא א' האם זה בכלל אפשרי בגיל כזה? וב' מה ההבדל בין אותה הסחת הדעת לבין מה שנקרא 'דיכוי' או 'הדחקה' או כל מיני דברים שהרבה פעמים יוצרים בעיות נפשיות כשמתייחסים אליהם לא נכון?

הרב: גם פה בשביל שאני אצליח לבטא טוב את עצמי אני חייב קצת להגיע למשהו מופשט, ואני חייב גם לעמת את עצמי מול הפסיכולוגיה.

ההסתכלות על היצר כאילו היא משהו מולד, ובעצם להסתכל ככה על הבן אדם, שהוא בעצם מלא מלא דחפים - זה לא ההסתכלות שלנו כיהודים. אנחנו כיהודים מסתכלים שיש קב"ה, הקב"ה עשה שיהיו נשמות, והנשמות הן קיימות, ואחרי שהם קיימות הוא הלביש אותם בתוך גוף. אבל יש לנו חוויה קודם כל מאוד מאוד בסיסית של זה שיש משהו שאנחנו "אין", וה"אין" הזה הוא מוליד את כל המציאות שלנו, ואנחנו יכולים להתייחס למציאות הזאת לפני שיש לנו דחפים."[יד]

אם מסתכלים כאילו בעצם ההתבגרות שלו זו היצריות שלו והדחפים שלו, בכך בעצם נותנים משקל לא נכון למה שקורה באמת בתוך ההתבגרות. הסיבה שאנחנו מסתכלים על גיל ההתבגרות כגיל שהיצריות מתפתחת בו היא בגלל שהבחירה מתפתחת בו. לילד קטן אין הרבה בחירה, בסופו של דבר הוא חי בתוך ההורים שלו וההורים שלו הם אלה שמנווטים לו את החיים.

יד. ראה על כך עוד בגליון 68 עמ' 15.

עיקר מה שקורה בהתבגרות זה שהילד נהיה בר דעת ונהיה עם עצמאות ועם בחירה וזה מבטא את זה שיש כאן נשמה בתוך גוף, והביטוי של זה הוא שהוא גם יכול להסתכל על החיים מלמעלה ולהמציא חיים, להחליט שהוא יוליד חיים. הוא לא חי רק כמו ילד קטן שהוא חי וזהו, אלא הוא גם יכול להבין שהוא יכול להמציא חיים, הוא יכול להביא חיים. וזה בעצם היכולת שלו להביא לידי ביטוי את מה שהנשמה יכולה כאילו להיכנס לתוך גוף (כלומר לא רק לבטאות את המציאות הזאת שהנשמה כבר בתוך הגוף - שזה בעצם היתה החוויה של גיל הילדות, אלא לבטאות את זה שהנשמה יכולה להיכנס לתוך גוף).

זאת אומרת, אני יכול להסתכל על היצר גם כדחף, אבל קודם כל אני צריך להבין מאיפה זה הגיע. להסתכל על הדחפים כאילו הדחפים זה ההתבגרות שלי, זה בעצם להסתכל על ההתבגרות הגופנית, הפיזית, על הנפש כמו שהיא כלואה בתוך הגוף ומתפתחת בעל כורחה בכל מיני כיוונים. וזה לא ההסתכלות הטובה. ההסתכלות הטובה היא שהתבגרות פירושה שהאדם באמת נהיה בר דעת, הוא נהיה עצמאי. והביטוי של זה בהתפתחות הגופנית ושל הנשמה שבתוך הגוף זה גם שיש את כוח ההולדה.

✦ היצר כחלק מהנשמה האלוקית

המראיין: זה נשמע קצת שאתה כאילו מתעלם מהנפש הבהמית. כל מה שאמרת עכשיו זה לתאר את כל תהליך ההתבגרות מנקודת המבט של הנשמה האלוקית ולהגיד שגם מה שקורה בגוף עצמו זה ביטוי של תהליכים של השתלשלות של משהו גבוה. אבל לכאורה, גם בדרך החסידות כשאנחנו מסתכלים, אנחנו מבינים שיש גם נפש בהמית. הנפש הבהמית היא במידה רבה תולדה של שבירת הכלים, היא לא באה ממצב המתוקן והיא גם במידה רבה צומחת מלמטה. זאת אומרת שאני כן יכול לתאר שהאדם הוא מרגיש פתאום משהו מאוד מתפתח בו, לא כי הנשמה שלו החליטה ליצור פה משהו, אלא כי הנשמה שלו עכשיו פוגשת עוד מימד של הנפש הבהמית שהלכה והתגלתה עכשיו.

הרב: אני שומע את השאלה, אני אענה במונחים שדיברנו, למרות שאני לא בטוח שזה יעזור לנו ליישב את האינטואיציה שמכוחה אתה שואל את השאלה. קודם כל נשים לב שחז"ל אומרים (סנהדרין צא:) שיצר הרע שולט באדם משעה שיוצא ממעי עמו, "לפתח חטאת רובץ", ויצר הטוב נכנס רק בבר מצוה (אבות דר"נ טז ב).

זאת אומרת שהנפש הבהמית כבר היתה בגיל הילדות, ומה שהתחדש בגיל הנערות זה דווקא הנפש האלוקית "גמר ועיקר כניסת נפש הקדושה באדם הוא בי"ג שנים

ויום א' לזכר"[טו]. רואים א"כ שהזמן ההז בו מדברים על כך שלאדם יש את היצריות והדחפים האלו זה דווקא הזמן בו נכנסת אליו הנפש האלוקית, כלומר זה חלק מהנפש האלוקית, זה לא מגיע בגלל הנפש הבהמית.

זאת אומרת שבאמת עצם ההסתכלות הזאת שמסתכלים על היצר כאילו הוא נפש בהמית ולא מסתכלים עליו כאילו זה כניסה של הנפש האלוקית - זה עצמו כבר הסתכלות על היצר במבט לא מספיק נכון. חז"ל מסתכלים על ההתפתחות של האדם שהוא מתבגר והוא נהיה בר דעת והוא נהיה ממש בן אדם שיכול להוליד, להביא חיים, שזה בעצם דומה לקב"ה שהמציא את החיים שיש פה בעולם.[טז]

הבעיה הזאת מגיעה מכך שלפני שהגיעה אלינו הנפש האלוקית כבר אנחנו שקועים חזק בתוך הגוף והנפש הבהמית, כך שברגע שנכנסת הנפש האלוקית אז הנפש הבהמית 'עושה עליה סיבוב', כלומר היא עובדת עליה, היא מיד אומרת לה "ברוך בואך, אני כבר אסביר לך מה קורה פה בתוך המציאות."[יז] וההסברה הראשונה שהיא אורמת לה זה שהיצר הוא דחף ללא בחירה, הוא אילוץ, אין מה לעשות. כך היצר הרע נוטל את העצמאות מהאדם ומטרף את דעתו.

כלומר, אפשר להגיד שהיצר הרע זה כל מיני התמודדויות שצריך להתמודד איתם בחיים, אבל האמת היא שההתחלה שלו זה עצם הוויכוח הזה שאנחנו מנהלים עכשיו. האם אני מתייחס להתפתחות הזאת ככניסה של הנפש האלוקית, כביטוי של הכניסה של הנפש האלוקית, או שאני מתייחס לזה כאילו זה חלק מהנפש הבהמית. עכשיו באמת באמת זה הסתבכות.

✦ שלב הנישואין ומשמעות הבחירה

המראיין: עכשיו נתקדם לשלב הבא, השלב השלישי, גיל הנישואין."[יח] מה הדגש המרכזי בממד הזה של הנישואין, אם אני מבין נכון אז בילדות הדגש המרכזי הוא

טו. לשון אדה"ז בשו"ע הרב סימן ד' במהדו"ת.

טז. זה לא כמו אצל בעלי החיים, שאצלם זה בלי דעת, אצלנו זה בדעת, בהכרה, בבחירה. אנחנו יכולים להחליט שכן, ויכולים להחליט שלא.

יז. ראה בעניין זה בקונטרס 'ומעין' מאמר יג פרק ב' (ומרומז כבר באבות דר' נתן פרק טז הנ"ל, וכן בקהלת רבה ד ז).

יח. **המראיין:** קודם כל יש דבר שלא הצלחתי להבין עד הסוף כשקראתי את הספר, אולי זה גם קשור בכלל למושג 'שלב', כי השלב השלישי והשלב הרביעי כפי שכתוב בספר הם השלב בו מתחתנים והשלב בו מולידים ילדים, ולכאורה זה כמעט אותו דבר, זה קורה כמעט ביחד אולי יש שנה הפרש בין מתי שזה מתחיל למתי שזה מתחיל, אבל הם עובדים בחפיפה שני הממדים האלה בחיים של האדם. אז קודם כל אני רוצה לשאול למה בכלל לחלק ביניהם?

הרב: החלוקה היא מאוד מאוד פשוטה בגלל שביחס ליצר זה שתי נקודות שונות בצורה מאוד משמעותית, יש הבדל גדול בין מה זה אומר שאנחנו בני זוג לבין מה זה אומר שאנחנו הורים, זה עולם אחר לגמרי. ולכן זה מחולק לשני שלבים שונים במודעות שלנו (אך באמת זה הערה טובה, שכדאי לא לכתוב 'גיל' אלא 'שלב'). אמנם מבחינת הגיל שני השלבים

תמימות, להיות בגן עדן; בנערות הדגש המרכזי זה הסחת הדעת, ובנישואין הדגש המרכזי זה בחירה.

הרב: המילה 'בחירה' שייכת כבר לגיל הנערות, תלוי למה אתה מתכוון בחירה. בבחירה יש שני חלקים. יש את זה שיש לי הרבה אפשרויות, ויש שבסופו של דבר אני הולך על אפשרות אחת, ושני הדברים האלה קשורים למילה בחירה. כשאני אומר שבגיל הנערות הדגש הוא הסחת הדעת אני בעיקר מדבר על השלילה, אך אם אני רוצה לדבר על החלק החיובי אני אומר שבגיל הזה מתעצמת בתוכי הבחירה. אך הכוונה לחלק הראשון של הבחירה, לכך שיש לי הרבה אפשרויות ואני לא משועבד, אבל השלב של המימוש של הבחירה זה באמת השלב השלישי, השלב של הנישואין בו אני באמת בוחר במשהו.

המראיין: אם אני מבין נכון עיקר המתח בשלב הזה הוא בין חווית הנישואין כבחירה לבין חווית הנישואין כמחויבות, כאיזשהו עול או כפתרון לדחף.

הרב: כלומר אם אני מסתכל על הנישואין כפתרון לאיזה בעיה זה לא מלבב כל כך, זה שאלה האם המחיר בכלל שווה את הבעיה. לכן באמת הרבה פעמים לצערנו אנשים שוקלים מחדש האם הם רוצים בחיי נישואין, בגלל שהם באמת הגיעו לנישואין ממקום לא כל כך פשוט. כל אחד עם התיק שהוא סוחב בחיים וכו'. אנחנו לא דנים אף אחד כמובן, אבל זה מורכב. כמו שאמרנו בהתחלה חיי נישואין זה הפכים, ורק הקב"ה יכול לשאת אותם, בשביל להתחתן אנחנו צריכים כל הזמן עזר מהקב"ה. אבל בכל זאת עדיין יש אנשים שהנישואין שלהם יותר פשוטים ויש אנשים שהנישואין שלהם הרבה יותר מורכבים.

כלומר הבחירה בחיי הנישואין בעצם באה להגיד שיש צורך מאוד גדול להסתכל על חיי הנישואין לא כפתרון לדחף ולאיזה לצורך וממילא ברירה לתוך חיי הנישואין, וממילא חיי הנישואין הופכים להיות עיר מקלט ואיזה מין כלא שאני לא יכול לצאת ממנו כי מי יודע מה יקרה לי בחוץ. אלא חיי הנישואין הם משהו שאני יכול כך ויכול אחרת ובכל זאת אני מחליט להיכנס בכל כוחי לתוך הבנייה של הבית.

המראיין: אז אם אני מבין נכון בשלב הזה של הנישואין המקום של היצר הוא הכי נוכח ולכתחילה והוא גם תורם לכל שאר השלבים. בכל שאר השלבים קצת הזזנו את היצר הצידה, אך פה אנחנו ממש רוצים לבחור להשתמש בו.

האלו חופפים במקביל אך כבר אמרנו קודם שאת כל השלבים אנחנו אמורים לחיות במקביל, גם את הילדות וגם את הנערות וכו'.

הרב: זה כמובן נושא שלם (שגם עליו כתבנו, ועכשיו זה אמור לצאת כספר), עד כמה חיי נישואין זה משהו שמבטא קדושה ועד כמה זה מבטא משהו לא טוב, משהו בעייתי - זו התמודדות מאוד קשה. זו התמודדות עצומה גם של בני הזוג ביחד, וגם של כל אחד כלפי השני. יש בזה הרבה מורכבויות. חיי נישואין הם מאוד מורכבים ובעצם כל היחס ליצריות בחיי נישואין הוא מאוד מאוד מושפע מהסוגיה הזאת שאנחנו דנים עליה עכשיו, של כמה אני מצליח לעשות את זה בחירי, לעשות את זה קדוש, וכמה זה משהו שהוא איזה מין דחף.

בחיי נישואין היצריות היא מרכיב מאוד מאוד מאוד חשוב וממילא יש מתח מאוד גדול להבין אם זה קדוש או לא קדוש. אנחנו רואים מצד אחד שמשה רבנו פורש מהאישה, וכן מתן תורה (שכל החיים שלנו מבוססים עליה) היא ניתנה דווקא ממי שפרש מהאישה; מצד שני, מיד אחרי מתן תורה יש לנו משכן שבו הדימוי של הקב"ה וכנסת ישראל היא איש ואישה.

✦ הידרדרות לנטיות הפוכות

המתח בין הקדושה שיש בקשר שבין איש ואשה לבין היצריות שיש בזה הוא נושא מאוד מאוד משמעותי, והוא ודאי מאוד מאוד קשור לכל מה שקורה פה. וכפי שמוסבר בספר, הרבה פעמים שמקדימים את הקשר בין איש לאישה או בין נער לנערה, והחברה הופכת להיות כזאת שהיא מקדימה את הקשר יותר מדי, אז בסוף זה הופך להיות נטיות הפוכות. בגלל שמקדימים בעצם נותנים לגיטימציה לקשר גופני לפני שנבנה הקשר והברית של הנישואין, וזה הופך להיות לגמרי 'זמין' ופרוץ, עד שבאופן טבעי זה מתהפך.

הסיבה שזה פתאום מתהפך קשורה לזה שבמקום לחכות לתת לזה את הבשלות, וממילא את המקום הנכון ואת הבחירה האמיתית, ושזה ביטוי של בחירה ולא ביטוי של סתם דחף, זה הופך להיות בעצם פתרון. כל הקשר בין איש לאישה הוא פתרון לדחף, ובעצם התחושה שהדחף הוא הרבה יותר חזק מהפתרון, ואז מתהפכות היוצרות.

ברגע שהאדם מרגיש שהדחף הוא יותר גדול מהפתרון, וזה מתקבע אצלו בנפש, אז זה מה שקורה באופן טבעי. לא באופן מולד ולא באופן מלאכותי, אלא באופן התפתחותי, יש לזה היגיון מאוד מאוד פשוט שברגע שזה הופך להיות שהדחף מחפש פתרון והפתרון הוא הרי לא מוצלח, אז בעצם האדם מרגיש שבעיקר מה שהוא רוצה לבטא זה הזדהות עם הדחף שלו, שמישהו יבוא וייתן לגיטימציה לדחפים שלו ולא שהוא יפתור לו אותם, כי אין פתרון, אין פתרון.

בס"ד

"ושוב יתלהב לבו באהבה עזה כרשפי אש בחשיקה וחפיצה ותשוקה ונפש שוקקה..."

(תניא פרק ג')

נשמע לך רחוק?
יש דרך להתלהב מעבודת ה' בכלל?

קונטרס ההתפעלות לאדמו"ר האמצעי
נכתב על מנת להיות כף שתאפשר את אכילת המעדנים
שכתב אדמו"ר הזקן בספר התניא.

הספר "נהלך ברגש" נועד לקרב את הדברים אלינו בשפה המתאימה לדורינו.

נהלך ברגש

הרב יצחק שפירא

מעל 500 עמודים על אהבה ויראת ה',
יחד עם ביאור סוגיות בסיסיות בחסידות
בשפה השווה לכל נפש

הוהם צילה אסמן

בהוצאת
ישיבת עוד יוסף חי

ישיבת עוד יוסף חי
בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א

רכשו עכשיו:

באתר odyosefchai.co.il

או בטלפון 058-4997466

ברגע שהאדם השתכנע, וברגע שהחברה פרוצה והיא מסתכלת על היצרים כמשהו שהאדם יכול בעצם לעשות מה שהוא רוצה, אומרים לאדם "אם יש לך דחף תפתור אותו". בעצם האדם מתנסה, החברה מתנסה, ומתקבע לה בראש באופן הגיוני גם שאין פתרון אמיתי. ברגע הזה שזה מתקבע אצל הבן אדם שהדחף הוא קיים והפתרון הוא אשליה, אז הוא מרגיש צורך של הזדהות עם הקושי שיש לו, עם הדחף שיש לו, ואז במקום שכל האנרגיות יהיו לקשר ולחיבור הם הופכות להיות להזדהות עם הדחף, עם המסכנות של האדם כשהוא כלוא בתוך היצרים שלו.

✦ האם הבעיה היא מולדת או נרכשת?

המראיין: יש משהו שמאוד פשוט ועולה מתוך כל המהלך של הספר ומתוך מה שדיברת עכשיו, שהנטייה הזאת היא בעצם תולדה של איזשהו 'כשל' או בנייה לא נכונה. שבעצם אם נדע לבנות נכון (כמו שדיברנו בהתחלה) את כל תהליך ההתפתחות והבנייה של האישיות - לכאורה הכל יהיה טוב. וכשקורה כשאנחנו מוצאים בכלל את הנטייה הזאת, אז זה בעצם תולדה של איזשהו כשל בתהליך ההתפתחות. לעומת זאת מבחינת העולם הפסיכולוגי, היום אפשר להגיד במידה כמעט גורפת, שהוא מאוד נחרץ בטענה שלו שהנטייה הזאת היא מולדת. האם אתה יכול להסכים לדבר כזה או שאתה רוצה לטעון נחרצות שאין דבר כזה?

הרב: כשאני אומר שזה תהליך טבעי, אני לא בא לומר שאין דברים אחרים.האם בן אדם יכול גם להיוולד ככה? טוב, יש הרבה דברים, חז"ל מדברים על אנדרוגינוס וכל מיני.... אם אתה שואל אותי האם אדם באופן טבעי נולד עם עיניים שרואות, כן. האם יש עיוורים מלידה ה' ירחם? כן. אבל ברור שיש דברים שהם לא קלים בעולם הזה, העולם הזה הוא מלא דברים קשים מאוד מאוד מאוד.

אני טוען בעיקר טענה הפוכה, שגם לבן אדם נורמטיבי לגמרי זה טבעי להגיע למצב הזה, כלומר בתהליך ארוך, תהליך שקשור גם לחברה. שוב אני אומר שלא קראתי פסיכולוגיה, אך לפי מה שאני מבין מה'הדים' שאני שומע, להערכתי הפסיכולוגיה בעיקר מתעלמת ממה שאני אומר. היא באה להגיד שיש דבר כזה שזה מולד, יכול להיות שהם צודקים, אבל השאלה היא האם הם גם מוכנים להגיד שכשבן אדם נולד רגיל באופן הכי טבעי שבעולם, בהתפתחות בתנאים לא טובים הוא יכול להגיע לזה.

כלומר יש פה שלוש אפשרויות, יש אפשרות להתווכח על אחוזים - אצל כמה אחוזים זה מולד ואצל כמה אחוזים זה קרה כתוצאה ממה שעברו בחיים; יש אפשרות להתווכח על השאלה האם זה מולד או לא מולד. אבל בשניהם אני לא בוחר. אני מתווכח על משהו אחר - אני דן בשאלה האם זה טבעי שבן אדם שלא שומר על עצמו

ולא מרסן את עצמו, לא הוא ולא ידידיו וכו', וזה הופך להיות משהו חברתי - האם זה מתדרדר לנטיות כאלה באופן טבעי? על זה אני אומר כן. אם מישהו מתווכח איתי על זה - אז באמת יש ויכוח; אבל אם מישהו לא בא ואומר שזה לא מתגלגל לשם, אומר "אתה צודק, זה כן מתגלגל", ואחרי שהוא אומר את זה הוא רוצה להתחיל להתווכח על אחוזים, אז בסדר, אני לא יודע, אני לא עשיתי סקרים.

✦ השורש הקדוש שבבעיה

המראיין: בהרבה דברים מקובל בראייה חסידית, אני חושב שכך מתייחסים גם בתוך בית המדרש שלנו, אני חושב שגם הרב יצחק (גינזבורג) מדבר על זה - לראות את השורש הגבוה והקדוש בכל דבר, וגם בבעיות שהם באמת בעיות. אך בכל מה שדובר פה בספר, לא ראיתי (אני לפחות) את המבט הזה, של להגיד איפה הבעיה כבעיה וכנפילה היא משקפת איזה שהוא עניין שיש בו גם שורש גבוה, שורש בקדושה, בעצם ההחלפה ובעצם החיפוש הזה.

הרב: כשאומרים שיש שורש קדוש, יש לזה שתי משמעויות. יש שאתה רוצה לראות מה הבן אדם רצה באמת באמת ואיך לאט לאט זה הסתבך לו עד שבסוף זה נפל, מהבחינה הזאת למצוא את השורש הקדוש הכוונה למצוא איך שהאדם באמת רצה טוב ואיך זה הסתבך לו והביא אותו למקום לא טוב - מהבחינה הזאת הספר הוא מצוין. כמובן שאני לא יכול לתת מחמאות לעצמי, אבל אני מתכוון לומר שהספר הוא לגמרי על הנקודה הזאת. כלומר הוא בא להסביר מה השורש בקדושה, כלומר מה ההידרדרות ומה התסבוכת שיש ממשהו שהוא באמת באמת טוב. השורש בקדושה זה להגיד שהיצר מתחיל מהבחירה והעצמאות, כמו שדיברנו קודם. לא להסתכל על היצר כדחף ומשהו פיזי וחייתי, אלא להסתכל עליו כמשהו אלוקי בחירי. זה השורש הקדוש ובסוף אם אתה מסתבך עם זה אתה נופל.

המשמעו השניה של שרש בקדושה, שבאמת אני מסכים שהיא לא כ"כ מופיעה בספר - היא שאני יכול לקחת את התופעה הזאת כתופעה ולהגיד שדווקא הנפתולים האלה באים לגלות איזה משהו מאוד מאוד מיוחד, שאת מה שיש בעיות אני יכול לראות איך שזה נמצא בקדושה, בתור דבר מתוקן (לא דייקתי עכשיו במילים, אלא אמרתי בערך).

במובן הזה באמת פחות כתבנו, אבל זה באמת מורכב. בן אדם צריך להבין טוב טוב מה זה קדושה. והאמת היא שאם הוא יתבונן טוב ויבין טוב, אז הוא יראה שגם זה כתוב בספר. מה הכוונה? יש משהו שאני חושב שמיוחד בחוברת הזאת - הרבה אנשים אמרו לי שהם לא הצליחו להבין טוב מה קורה בחיי הנישואין שלהם עד שהם

השוו את זה לנטיות הפוכות על ידי הספר הזה. זאת אומרת שבעצם אפשר לראות דווקא בתוך התופעה הזאת משהו מאוד מאוד משמעותי. דווקא כשזה מתהפך אפשר לראות משהו.

אי אפשר לתת פה עכשיו הרצאה שלמה על הנקודה הזאת איך הופכים משהו לקדושה, אבל אני אגיד משהו בנקודה הספציפית שאנחנו דנים עליה כדי שזה יהיה ברור ויותר קל לתפוס: יש משהו מאוד מיוחד בנטיות הפוכות כשהם בצורה קיצונית, שהבן אדם פתאום נהיה פרוש, פלא פלאים! בן אדם הצליח להגיע לפרישות. איך הוא הגיע לזה? הרי בן אדם נורמטיבי יכול להתאמץ ולהשתגע אלף פעמים והיצר משתלט עליו. פה יש לך בן אדם, פלא, איך הוא הצליח בכזאת קלות להשתחרר מכל היצרים שלו? אז זה הפוך על הפוך וכדי להבין למה זה באמת קשור לקדושה אז זה באמת צריך עוד הרבה הסברה. אבל אמרתי את זה רק כדי להמחיש את הנקודה הזאת, שיש משהו באמת קדוש שאפשר להגיד בנטייה הזאת, שהוא בא לידי ביטוי בצורה מאוד הפוכה.

✦ תיקון וחזרה למצב בריא

המראיין: אמרת שהדרך בספר הזה היא לצייר קודם כל בצורה מאוד מפורטת ומרכזית את התהליך החיובי, איך נכון לגדול, איך ההשתלשלות הישרה - הבעיה שהרבה פעמים מאוד מקשה כשאנחנו הולכים בדרך הזאת היא שרוב האנשים לא גדלו בצורה ישרה. רוב האנשים הם לא צדיקים שעובדים בדיוק לפי הספר. אבל "מי שהעביר את הדרך" ועכשיו הוא כבר בתוך הבעיה והשאלה אם יש משהו בכל הספר לכיוון של התנועה חזרה להבריא, לרפא, לתקן את המקום הזה?

הרב: הדבר הראשון שאני מרגיש כשאני שומע את השאלה הזאת זה שאם מישהו חושב שבאים לשפוט אותו ולהאשים אותו ולהתייחס אליו כסוג ב', ככזה וככזה - אז באמת זה לא פשוט מטרתנו, אנחנו לא אלוקים ששופטים בני אדם בעניינים האלה. אני לא זה שמחליט באיזה גן עדן או גיהנום בני אדם ישבו. מה אני כאילו כן שופט? אני שופט באיזה גן עדן ובאיזה גיהנום בן אדם נמצא היום, ואם אני חושב שהקדוש ברוך הוא נתן לי את היכולת לעזור לו אני משתדל קצת.

המראיין: אני רק אקצין יותר את השאלה. רוב המסר שעובר דרך הספר וגם כל מה שעכשיו דיברנו פה זה איך צריך לגדול נכון. וגם להסביר למה כשלא גדלים נכון זה מביא לאותן בעיות. אך בעיניי אולי לא מספיק מוסבר פה מה עושים באותם מקרים שבאמת כבר אנחנו נמצאים אחרי שבירת הכלים, אחרי הנפילה, מה אפשר לעשות כדי לחזור למצב בריא ותקין. במקרה שכבר לא חייתי בגן עדן בילדות, לא ניהלתי

נכון את היצרים בהתבגרות, לא בניתי טוב את המקום של היצר בנישואים שלי, עכשיו אני פה עם כל המשבר הזה. מה אפשר מכל הדברים האלה להגיד עכשיו? מה עושים עכשיו? איך כן חוזרים למצב תקין?

הרב: קודם כל, אני מרגיש שאני איש קטן, אני לא יודע אם אני יודע לעזור לאנשים מעבר למה שכתוב כאן. מה שאני מציג זה המרכולת שלי, זה מה שאני יודע להגיד. אני כן בכל זאת אצא קצת להגנתי - הסחף שיש לתת לזה לגיטימציה ולהגיד כמה זה לא פתיר - הוא גדול, ולהציב משנה סדורה הפוכה זה מאוד מאוד חשוב.

במקרים הספציפיים, בסופו של דבר כשמגיע בן אדם לייעוץ, כל מקרה זה עולם ומלואו. גם אם אני אכתוב עשרים ספרים, זה לא יוכל לתאר בעיה של מישהו אחד. כי בסוף כל בן אדם שמגיע הוא מקרה מיוחד, מקרה עם מלא מלא מורכבויות והקשרים וסביבה. וממילא קשה מאוד לבוא ולהגיד שיש פתרון, אין פתרון!

אני כן יכול להגיד (וזה מה שהתכוונתי כשאמרתי שאני יוצא 'להגנתי'), שבסופו של דבר כשמגיעים מקרים, ואתה יושב עם הבן אדם, זה טוב שמה שכתוב פה בספר זה מה שישב לך בראש. זה מה שישב לנו בראש כחבורה של יועצים, כשבאנו להתייחס למקרים באופן ספציפי באופן לבבי ומושכל, לקחנו אנשים שהיו בשאול תחתיות (שאין לתאר מה הוא השאול תחתיות של הדבר הזה, אין מושג, מדובר באנשים שהיו שטופים ברמות שפשוט זה לא המקום לתאר, מטורף, דברים שממש בשיא שיא שיא הרפש) - ויצאו מזה, הקימו משפחה והבעיה נעלמה כלא היתה.

המראיין: ועל הייעוץ עצמו אתה לא מדבר פה. אתה רק אומר שבזכות ההבנה של כל התהליכי הרקע שמוסברים פה, אז עכשיו כשבא בן אדם עם הסיפור האישי שלו ועם הדברים הנוספים שהוא עבר ועם הכאבים הנפשיים הנוספים שיש לו, עכשיו אתה תעזור לו להתקדם בדרך שלו.

הרב: הלוואי שאני אעזור לו. אני צריך להיכנס לסוגיה. זה רק מבוא של מבוא. בסוף כשמגיע בן אדם, אתה צריך לשבת איתו וללמוד איתו את סוגיית היהודי הקדוש שמגיע אליך, ולראות איך את כל מה שלמדת אתה מכניס לתוך הדברים.

נכונות הדברים גם ביחס לנשים

המראיין: יש פה מבין המשתתפים שאלה אחת כללית, האם כל המהלך הזה שייך גם לייעוץ לנשים? באופן טבעי הדיבור בכל התהליכים והכשלים המוסברים כאן היה נוגע יותר לגבי איש, אבל השאלה היא עד כמה זה נכון בצורה כמעט דומה גם אצל אישה?

הרב: בגדול כמו שדיברנו עכשיו וניהלנו את השיחה עכשיו בצורה כללית - זה מתאים גם לאיש וגם לאישה. בסוף ברור שזה מאוד מאוד שונה והרבה פעמים זה גם בא לידי ביטוי במי מטפל. הרבה פעמים כשנשים מנסות לעזור לגברים, לדוגמא כשאמהות מנסות לעזור לבנים שלהם - זה לא טוב.

בסופו של דבר את כל מה שאמרתי, כשאיש שומע את זה הוא שומע משהו אחד, וכששומעת את זה אישה היא שומעת משהו קצת אחר, וזה מתאים לו וזה מתאים לה - זה כשזה כללי. אך בסוף, כשזה יורד לפרטים, כמובן שיש הרבה הרבה מקום לשינוי. אבל השינוי הוא כל כך טבעי, אז ממילא יוצא שזה לא מאוד מאוד משנה. כלומר אם אתה שואל אם יש הבדלים בנושא הזה בין גברים לבין נשים - התשובה היא שכן, יש הבדלים, אלא שבמישור ההבנה שנדון בספר הזה, ההבדלים לא באים כ"כ לידי ביטוי. הם באים לידי ביטוי באיך שכל אחד קורא את זה. כל אחד קורא את זה קצת אחרת באופן טבעי. באופן טבעי כששומעים כמעט את אותם דברים, כל אחד מפרש את זה למקום שלו יחסית.

✦ התועלת בלימוד הספר

המראיין: שואלים כאן, מי שכבר כן מתמודד עם הנטייה, האם גם לו יכולה להיות תועלת מלימוד הספר הזה?

הרב: אני יכול להגיד שיש כאלה שזה עזר להם מאוד מאוד מאוד, אדרבא, זה בשבילם היה פתרון יותר טוב מאשר לדבר עם מישהו. אבל בדרך כלל מדובר באנשים שהם יחסית עם יותר יכולות לקשר בין דברים כלליים מופשטים לבין הנפש שלהם בתוך עצמם.

בסופו של דבר אני חושב שזה יכול לעזור לרוב האנשים, אבל אם יש מישהו שהוא כבר בתוך זה, בדרך כלל הוא יצטרך גם איזשהו תרגום, ככה לפי מה שאני רואה. עוד דבר אחד מעניין שראיתי - ראיתי אנשים שלומדים את זה בחברותא וזה עוזר להם. כלומר, לא צריכים דווקא מטפל, לומדים חברותא כמו גמרא, כמו סוגיה, וההתפלפלות והחידוד עוזרים לאנשים להבין טוב את הסוגיה כך שכל אחד מכניס את זה טוב לנפש שלו. זה דבר מאוד מעניי באופן כללי לגבי טיפול.

✦ השפעות נוספות על הנפש

המראיין: מישהו פה שואל, ששמענו בפסיכולוגיה שהבעיות האלו קשורות לכל מיני דברים שקשורים לקשר עם ההורים. אם כבר אנחנו מתייחסים לזה, אני

אוסיף עוד טיפה ואנסח את זה רגע קצת אחרת - אם אני רוצה להתרשם בצורה פשוטה או פשטנית קצת מהספר, אז אני אגיד שהספר הזה טוען שהבעיה הזאת נובעת מהתפתחות לא נכונה של היחס ליצר, או התייחסות לא נכונה ליצר בתהליך ההתפתחות. והשאלה אם יש דברים נוספים בקשיים האישיים, אם זה קשר עם ההורים שזה אחד הדברים הכי משפיעים על המצב הנפשי, כל מיני טראומות שאנשים עוברים, טראומות שקשורות ליצריות, או אפילו כאלה שלא קשורות ליצריות, שיוצרות כל מיני כאבים ומועקות וחסכים בנפש שיכול להיות שזה בא משם.

הרב: הבעיה בכל הדברים האלה שמדברים כמו מקצוענים, שלוקחים איזושהי בעיה ומדברים עליה, ולא שמים לב שבאמת הבעיות האלה הן תוצאה של משהו אחר. אתה מדבר על התוצאה ולא מדבר הרבה פעמים על הבעיה שגרמה לבעיה (קשה לקרוא לבעיה השניה 'סימפטום' כי היא כבר בעיה בפני עצמה אלא שיש משהו שבדרך כלל זה יושב עליה).

לדוגמא ניקח נושא אחר - נניח שיש לבן אדם חרדות, כפייתיות, וכדו'. הרבה פעמים אתה צריך להתמודד גם עם הבעיה שקיימת עכשיו מול הפרצוף שלך וגם עם זה שיש בעיה שגרמה שהבעיה הזאת תהיה. זה בעצם יושב על שני רבדים שאתה צריך לטפל בהם לפעמים במקביל, ולפעמים רק באחד מהם. לפעמים אתה מתעסק עם הבעיה הראשונה וזה פותר את הבעיה השנייה, לפעמים אתה מתעסק עם הבעיה השנייה מספיק טוב ואז הוא כבר אתה רואה בתוכה את השורש שלה ואתה מצליח לטפל גם בזו. לפעמים אתה צריך בשניהם במקביל.

זה סוגיה סבוכה מאוד בטיפול. הדבר הזה נכון לרוב הבעיות שמגיעות, שבעצם מה שמגיע אליך ומה שדנים באופן פשוט זה בבעיה השנייה ולא בבעיה הראשונה.

המראיין: נוצר כאן הרושם שהבעיה הזאת שייכת דווקא לתחום הזה של היצר והתמודדות איתו. השאלה היא מה עם עוד הרבה גורמי מתח או גורמי כשל או גורמי כאב בנפש שהם לא דווקא קשורים ישירות לנושא היצר והם בסופו של דבר גורמים גם לבעיות האלה?

הרב: לא, הגורמים האחירם הם לא גורמים ישירות לבעיות האלה. כל הגורמים האלה הם בסופו של דבר גורמים ליצר להיות בצורה כזאת שהוא נבנה לא נכון. אני דן עליו. כלומר אני יכול לדון על הבעיות שגורמות את זה אבל זה בלי סוף. אין לזה סוף כי זה לא משהו אחיד, זה לא משהו משותף.

אמנם יש משהו משותף כללי, שהוא דווקא כן קשור למה שכתוב פה - שזה ההורות. איך אתה מתייחס איך ההורים עוטפים את הילד, איך הילד לא חשוף ליצריות וכו'. זה כן כתוב, במובן הזה זה קשור ליחס של ההורים, וזה ייחודי לזה. אבל שזה מתחיל להיות עם עוד הרבה סוגיות נלוות אז יש אין סוף כמו בכל הבעיות וכמו שאמרנו.

סיום וברכה

לסיום נגיד שהקשר בין איש לאישה הוא אמור להיות מצויר אצלנו בצורה שהיא מאוד מאוד מהווה משל טוב לקשר בין הקב"ה לביננו, והספרים של הרב (גינזבורג) תורמים באמת הרבה לעניין הזה. ונאחל לכל אחד בביתו להיות משל טוב, לקשר בין הקב"ה לבינינו, ושנזכה בסופו של דבר שכל עם ישראל בעצמו ביחד כציבור יהפוך להיות משל אמיתי לקשר, ובסופו של דבר שהנמשל, ממש כמו שהקשר בין הקב"ה לבינינו יתגלה לעין כל.

להיות תמיד בעל תשובה

האדמו"ר האמצעי בנו של הרב בעל ה'תניא', היה חתנו של איש נכבד מעיר יאנוויץ. כשביקר פעם את חותנו ביאנוויץ, והוא עודנו צעיר לימים, נפגש שם עם אחד מחסידיו של אביו, אדמו"ר הזקן, בעל ה'תניא', ובשיחתו איתו ביטל את החסיד ההוא בביטול גמור, הן במדריגת השגתו והן באופן עבודתו בתפילה וכיוצא בזה. אמר לו אותו חסיד:

- מה אתה מתדמה אלי? מי הוא אביך ומי הוא אבי! אביך הוא רבנו, מדרגתו וענינו ידועים, וכשהוצרך להמשיך נשמה למטה, כלומר בבריאתך, בודאי כיוון כוונות גדולות, והמשיך נשמה גדולה, ומזה נולדת. ואחר כך שמרו אותך בשמירה מעולה, וכך גדלת והיית לאשר היית. חידוש גדול! אבל אני, הרי הכוונות שהיו לאבי מובנות הן, והנשמה שלי מסתמא "סחב" מאוצר הנשמות, וכשכבר נולדתי נתגדלתי כמו עז, ועכשיו הפרנסה שלי היא מה שאני נותן להערלים כסף לזריעת שדותיהם בעונת הזריעה, ובימות החורף צריכים ליסוע להכפרים לגבות את החובות, ויש בזה סדר מיוחד: צריכים ליקח להדרך בקבוק יי"ש, והנסיעה צריכה להיות בלילה, כי בלילות החורף הגויים משכימים לקום בעוד לילה, וכשבאים אל הגוי צריכים קודם כל לשתות עמו 'לחיים', כי בלי זה אינו מתחיל לדבר כלל, וצריכים ליתן כוס גם להערלית שלו, כי אם לאו תקלקל את העסק, ואחר כך עושים עמו חשבון, וכן הולכים עם העגלה מבית לבית, עד שמקבלים משלושה או ארבעה גויים את החובות, ואחר-כך צריכים

לנסוע הביתה, לילך למקווה ולהתפלל, ובכן אפשר כבר להבין איזה מן תפילה היא זאת.

ואותו חסיד היה דוקא מהחסידים הגדולים בעבודת התפילה, אלא שבענוותנותו ביטל את עצמו.

כשמוע הרב את דיבוריו אלה התפעל מאוד, ונסע תיכף ומיד בחזרה לליוזנא לאביו, והתאונן לפניו על מצבו הרוחני, וכמה נחשב הוא, הלא אין עבודתו שלימה כלל וכו'.

ובבוא אותו חסיד להרב, בעל ה'תניא', אמר לו הרב:

- אני מחזיק לך טובה! אתה עשית את בעריל שלי לחסיד.

(סיפורי חסידים, סיפור 149)

בתגובה לזלזול של אדמו"ר האמצעי, החסיד מהלל ומשבח אותו: 'אתה בנו של הרבי, אתה גדלת כמו שצריך, אתה מתפלל כמו שצריך'. אבל כשאדמו"ר האמצעי חוזר לאביו, אדמו"ר הזקן, הוא אומר דברים שונים לגמרי - לדעתו אין עבודתו שלימה, והוא לא נחשב כלל. איך הפכו דברי החסיד, על גדלותו ומעלתו של אדמו"ר האמצעי, להורדה במעלתו?

כדי להבין זאת, נבחין כיצד מגיב החסיד לדברי אדמו"ר האמצעי. על אף שהוא גדול בעבודת התפילה, ובודאי יכל לשמור על כבודו, ולהסביר לאדמו"ר האמצעי שגם בו יש תפילה ועבודת ה', הוא החליט להגיב אחרת. הוא אומר: 'נכון, באמת אני קטן ממך, ובאמת תורתי ועבודתי לא שווים מולך למאומה, אבל אני שמח בכך שיש אותך ושיש את אביך הצדיק'. ויחד עם שמחתו בכך שיש צדיקים, הוא כואב את הריחוק שלו מה', ורוצה להיות תמיד יותר ויותר קרוב.

אדמו"ר האמצעי שומע לראשונה יהודי ששמח מאוד בעבודת ה', שהקשר עם ה' חשוב לו מאוד, ויחד עם זאת הוא לא 'שומר' על מקומו ועל מדרגתו, אלא הוא שמח מאוד בכך שיש צדיקים גדולים יותר ממנו, והוא כואב את הריחוק שלו, ורוצה להתקדם ולהתקרב.

לכן אומר אדמו"ר הזקן שבכך נעשה אדמו"ר האמצעי חסיד. חסיד - כל ימיו בתשובה, ואותו חסיד הכניס באדמו"ר האמצעי את הרצון להיות תמיד במקום טוב יותר מהמקום בו הוא נמצא כרגע, להיות תמיד בעל תשובה.

להיות חסיד אמיתי משמעו לרצות תמיד יותר ממה שיש לך, לכאוב תמיד על הריחוק שלך, ובעצם - לשאוף תמיד להגיע למקום שאליו הנשמה שלך יכולה להגיע פה בעולם.

כשרואים את השפלות של אדמו"ר האמצעי, ואת התחושה הפנימית הכנה שלו ש'מה נחשב הוא', אנחנו עלולים לחשוב שהוא נכנס לעצבות. אבל האמת, שתגובה זו של אדמו"ר האמצעי מעידה על השמחה שיש לו מעבודת ה'. אם הוא לא היה מספיק שמח מעבודת ה' - הוא לא היה יכול להגיב בכזאת שפלות. מדוע?

אם אדמו"ר האמצעי לא היה רואה את שמחתו של החסיד בעבודת ה', מזדהה איתה, ומרגיש רצון להיות שייך אליה גם הוא - הוא היה יכול להגיב בצורה שתשמור על כבודו (ובעצם בכך לשמור גם על השמחה שיש לו ממעמדו הרם). הוא יכל לתקוף את החסיד על התחמקויותיו ותירוציו, ולהגיד לו שלעולם לא יתחמק מהצורך לעבוד את ה' באמת ובשלימות, ושעבודתו המפוקפקת איננה סיבה להוריד מתפילתו. בכך הוא ודאי היה שומר על כבודו ומעלתו, ולא היה נצרך להכנס למקום שבו הוא מרגיש שעבודתו איננה נחשבת כלל.

אבל אדמו"ר האמצעי רואה את שמחתו של החסיד במעלת הצדיקים, רואה את שמחתו בעבודת ה' וכמיהתו להיות שייך אליה יותר ויותר - והוא מרגיש שייכות לשמחה הזאת. גם הוא שמח מעבודת ה', וכשהוא מגלה אופן חדש של עבודת ה' - הוא לוקח אותו בשתי ידיים, ובשמחה. בעצם, השמחה של אדמו"ר האמצעי מעבודת ה', היא זאת שגרמה לו לראות את הפגמים שלו - ולהפוך לבעל תשובה.

דוגמא לכך שהשמחה בעבודת ה' גורמת לתשובה, ולשימת לב לפגמים הפנימיים ניתן לראות מכוונות האר"י בתפילה:

בברכת סלח לנו, אומר האר"י, שיש לכוון למידת החסד. בקריאה פשוטה הכוונה למידת החסד של ה', שאוהב אותנו וסולח לנו על חטאינו. אבל יחד עם זאת, התגלות מידת החסד משמעותה שגם אצלנו מתגלית מידת האהבה והחסד. הכיצד?

אם נשים לב, נראה שכך הוא בכל קשר אנושי: בין איש לרעהו, לאשתו, או לילדיו. כאשר יש בקשר תחושה טובה, שמחה ואוהבת - נוח ונעים לפתוח ולדבר גם על בעיות קטנות שיש בו. במשך הזמן אנו נוטים לטשטש ולהדחיק דברים קטנים שמפריעים בקשר, אך בשעת רצון - אפשר לדבר גם עליהם, ולבקש סליחה.

כך גם בעבודת ה': כאשר אנו מרגישים את האהבה והשמחה שיש לנו בעבודת ה' ובקשר איתו - אנחנו מסוגלים 'לפתוח' גם את העוונות שלנו, ולבקש סליחה. ומכאן

אנו שבים אל הסיפור. דווקא בגלל שאדמו"ר האמצעי הרגיש את השמחה שלו ושל החסיד בעבודת ה' - הוא יכל להיות בעל תשובה, ולראות את החסרונות שלו, ואת הרצון שלו להתקדם.

מהי משמעות הדברים בעולם הייעוץ? לעיתים מגיע אלינו אדם, ומשתף בקשייו ובעיותיו. אבל את הקשיים האמיתיים שלו, את הבעיות שנוגעות לו באמת - הוא לא מצליח לחשוף. בעצם, הוא מנסה לשמור על התדמית שלו כ'צדיק', ולא מוכן להודות בחסרונותיו ולעמוד כ'בעל תשובה'.

כדי לתת לאותו יהודי את היכולת להפוך לבעל תשובה, עלינו להראות לו כמה ה' שמח בקשר איתו. עלינו להחדיר בו את התחושה שכל הכבדות שהוא מרגיש, כל החסרונות שמעיקים ורובצים עליו, הם רק בגלל שהוא לא מסוגל להרגיש שה' שמח בו, ויכול ברגע אחד למשוך אותו ולהוציא אותו מהמקום שבו הוא נמצא. כך, על ידי השמחה, והתחושה שה' שמח בו ובקשר איתו, ולכן הוא יכול בכל רגע פשוט להוציא אותו מהסיבוכים של עצמו - הוא יוכל וישמח לגלות את אותם סיבוכים ולהודות בחולשותיו.

עדכונים ממעמקים

רוצה להתעדכן על שיעורי הרב, חוברות וספרים חדשים?

חייג עכשיו והירשם לצינתוקים בשלוחה 2

קו עדכוני מעמקים 02-3130687

חיות בעבודת ה'

שאלה: מה זה חיות בעבודת ה'?

תשובה: באופן פשוט כשאומרים 'חיות', רוצים להגיד שיש בזה הרבה תנועה, אבל להגדיר חיות כתנועה זה לא מספיק. כתוב "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום". בכך רואים שדבקות וחיות קשורות זו בזו. מה זה דבקות? אדמו"ר הזקן מסביר שדבקות - הכוונה שיש לי תענוג, שיש משהו שמושך אותי, והתענוג הזה, המשיכה הזאת - זה בעצם חיות.

נסביר את מה שאמרנו: בעצם יש כאן תנועה חזקה שלי להידבק למשהו, ויש לי תענוג מלהידבק, מלהיות בדבקות, והדבר הזה נקרא חיות.

כתוב שהבעש"ט בא כדי להכניס חיות באלול[יט] - הכוונה שבדרך כלל כשאדם עושה תשובה הוא צריך לחשוב על כל המקומות הלא טובים שיש בתוכו, והוא צריך לחשוב איך הוא מתחרט עליהם. כשאני מתחרט ואני מרגיש שאני עוסק בדברים לא טובים - זה מגדיל אצלי מאד חזק את הרצון להיות קשור לדברים טובים, את התחושה שלהיות קשור לדברים טובים זה טוב, משמח ומלא בתענוג. כמו שכתוב[כ]: "אומר לדבק [על הדביקות -] טוב הוא". ב'תנאים' בין בני זוג, אומרים: "אומר לדבק

יט. התשובה נאמרה בחודש אלול.

כ. ישעיה מא, ז.

טוב הוא". כשבני זוג דבקים, או, אצלנו בישיבה, כשיש קשר בין החברים, או קשר בין הצוות לתלמידים, קשר בין אנשי הצוות, או סתם שלכל עם ישראל יש יותר דיבוק, וגם שבין הקב"ה ובינינו יש קשר - אז הדבקות הזו זה התענוג שיש לכולנו להתחבר.

יש סיפור של הרב וולפה, שמספר על חרטה, נספר אותו בקצרה בלי כל הפרטים: הוא הגיע בתמוז לרבי, ותכנן לחזור באלול למקום שלו ולמוסדות שהוא ניהל. בסוף הוא נשאר באמריקה, והרבי לא היה מרוצה מכך.

בזמן שהוא היה באמריקה קרו לו סיפורים מוזרים: הוא נסע ועצרו אותו על איזה משהו מוזר, ורק בקושי הוא השתחרר. בהמשך הוא הגיע למלון בלילה, ובגלל שהיה לו חום הוא נכנס לבריכה של המלון. ואז הוא התחיל לטבוע. הוא סיפר שפתאום, בתוך המים, הוא ראה את כל האדמו"רים וצף למעלה. אחר-כך הוא שוב טבע, ושוב צף. כך כמה פעמים. עד שבסוף מישהו ראה אותו והציל אותו. הוא סיפר שבדרך לשם הוא למד מאמר של אדמו"ר הזקן על מהי חרטה אמיתית: אדם שנכנס לתוך הנהר ביום חם כדי להתקרר, והזרם של הנהר סוחף אותו, והוא לא יכול לצאת. החרטה שיש לאותו אחד על כך שנכנס למים - היא חרטה אמיתית, וכך צריך להתחרט על חטאים. ומיד אחרי שהוא למד את המאמר, הוא הגיע אל המלון וכמעט טבע.

במוצאי יום כיפור הוא נכנס לרבי, והרבי אמר לו - אתה יודע כמה הייתי צריך להתאמץ כדי להוציא אותך מהבריכה? הכל קרה בגלל שלא שמעת בקולי.

החרטה שיש לאותו יהודי בנהר, זה כי הוא רוצה מאוד לחיות. הוא יודע היטב מה הוא רוצה. ככה צריכה להיות חרטה אמיתית. להרגיש שאני מתחרט כי אני יודע מה הייתי רוצה - הייתי רוצה להיות צדיק, הייתי רוצה שתהיה לי אהבת ה' ויראת ה', שתהיה לי קדושה, שתהיה לי הרבה חיות בעבודת ה'. רק שאני כל כך מיואש. זו המשמעות של לתת חיות באלול, ושל 'ואתם הדבקים'. להגיד: לשם אני נמשך, למקום הזה, שם אני רוצה להיות. וזה שאני לא נמצא בו, למרות שאני כל-כך רוצה - זה נקרא שאני מתחרט. קשה לי שאני לא נמצא במקום הזה.

עלון מעמקים
ישירות למייל

ניתן לקבל את העלון ישירות למייל להדפסה

לקבלת העלון פנה למייל shiurimshapira@gmail.com

חשוב להסתכל על התענוג מהצד הנכון. כדי להסביר את זה נשאל שאלה: האם ה' היה יכול שיהיה לו טוב גם בלי העולם? כן. הוא החליט שהוא רוצה שיהיה את העולם, זה חלק מהתענוג שלו עם עצמו (אם זה לא היה חלק מהתענוג שלו הוא לא היה עושה את זה), אם באמת זה התענוג שלו - אז מה הוא מייצר? שאם לא יהיה את זה - לא יהיה לי תענוג. התחושה הזו, שהקב"ה החליט, שאם יהיה עולם יהיה לו תענוג, ואם לא - לא יהיה, זה מה שגורם לנשמות שלנו להרגיש שאם נהיה כאן - יהיה טוב ואם לא - יהיה רע. כי הקב"ה רוצה שנהיה כאן. זה החשבון של הבן אדם שהוא מרגיש שהעולם הזה רציני מידי מכדי שאפשר יהיה להגיד - די, מיצינו, ופשוט לקום וללכת. למה זה רציני מידי? כי הקב"ה החליט שזה חשוב. אם הוא לא היה מרגיש את זה - אז באמת לא היה כל כך אכפת לו מהעולם. אבל כל כך ברור לאדם שהעולם הזה שוה, ובצדק, כי לקב"ה יש תענוג מזה - אז האדם מרגיש שיש כאן משהו.

כשזו הסיבה - כי ה' רוצה את העולם - אז הוא קשור לעולם מהכיוון הנכון. אם הוא קשור לעולם כי העולם מושך אותו - אז זה לא טוב, אבל אם הוא מחובר לעולם לא כי העולם מושך אותו, אלא כי הוא מרגיש שהקב"ה יצר את העולם ויש לו תענוג ממנו, ואם לא יהיה עולם כאילו לא יהיה לו תענוג. בזה שהעולם קיים אנחנו מרגישים כמה ה' רוצה אותנו. לכן כשאנחנו מדברים על תענוג - זה שהנשמה תעלה למעלה זה לא יעזור.

בס"ד

רוצה להעמיק בקשר עם ה'? רוצה שלימוד התורה יגע בך?

הישיבה הגבוהה
עוד יוסף חי

עמוק. חי. נוגע.

בישיבה לומדים גמרא והסידות בעיון, בקיאות, בהשראת ובהתקשרות לצדיקים גדולי הסידות.

העמקה בתורת הסידות היפכת את הקשר עם ה' בכלל ואת הלימוד בפרט למאירים יותר, חיים יותר וקרובים לה'.

צורת הלימוד בישיבה, היא באופן שהתורה הקדושה -נגלה וסידות- יורדת ומתיישבת בנפש, עי"י לימוד טוב, שמיעה של תורה והתוועדויות חברים.

מחכים לך!

לתיאום שבוע:
אלישע – 055-9108545
להתייעצות:
הרב יוסי – 052-6071267

ישיבת עוד יוסף חי
בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א

פרסומי ניסא

בית המדרש
עוד יוסף חי
בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א